

Opracowanie: **ANNA BARCZAK**
Konsultacja merytoryczna: **BEATA PASIKOWSKA**

PRZEWODNIK METODYCZNY

do klasy 3

opracowany w ramach programu
ZACZAROWANY OŁÓWEK
Innowacyjny Program Nauczania Wczesnoszkolnego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział I- Struktura i główne założenia programu.....	5
Rozdział II- Komentarz metodyczny do szablonów psychologicznych	24
Rozdział III- Komentarz metodyczny do szablonów ocen kształtujących.....	29
Rozdział IV- Komentarz metodyczny do obudowy dydaktycznej	40
Rozdział V- Komentarz metodyczny do testów	64
Rozdział VI- Ewaluacja programu Zaczarowany Ołówek	72
Zakończenie	76

Wstęp

W klasie trzeciej realizacja programu Zaczarowany Ołówek opiera się na tych samych założeniach co w klasie pierwszej i drugiej. Nauczyciele na tym etapie swobodnie posługują się elementami obudowy dydaktycznej programu takimi jak: karty pracy, quizy interaktywne, gry, prezentacje, szablony diagnostyczne oraz szablony ocen kształtujących. Doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji programu w klasie pierwszej i drugiej pozwalają nauczycielom wykorzystywać w codziennej pracy elementy oceniania kształtującego, począwszy od formułowania celów lekcji w języku ucznia, nacobezu, nawiązywania do zdobytej już wiedzy uczniów, poprzez pytania otwarte, czteroelementową informację zwrotną, aż do samooceny i oceny koleżeńskiej. Szeroko zaprezentowana w przewodniku metodycznym do klasy pierwszej platforma Moodle również w klasie drugiej i trzeciej może być pomocnym narzędziem do porządkowania wybranych zasobów, komunikacji z rodzicami i aktywizacji klasy poprzez klasowe głosowania czy wykorzystania możliwości forum. Nie tylko rodzice, ale również dzieci umieją już korzystać z zasobów platformy. Uczniowie rozwiązują samodzielnie quizy powtarzając i porządkując w ten sposób wiadomości oraz rozwijają umiejętności korzystania z technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

W tym przewodniku przedstawione zostaną:

- 1.** **struktura programu**, w tym główne założenia, zastosowane koncepcje metodyczne oraz poszczególne części składowe,
- 2.** **sposób pracy z treściami programowymi** - koncepcja sformułowania treści, innowacyjność dokumentu oraz praktyczne wykorzystanie przez nauczyciela i rodzica w klasie trzeciej,

3. **komentarz metodyczny do szablonów psychologicznych** - szczegółowe omówienie szablonów diagnostycznych, opis sposobów ich zastosowania w codziennej praktyce,
4. **komentarz metodyczny do szablonów ocen kształtujących** - zestawienie szablonów ocen kształtujących, szczegółowe omówienie wybranych szablonów oraz możliwości zastosowania ich interaktywnych wersji,
5. **komentarz metodyczny do testów monitorujących poziom osiągnięcia celów** - zestawienie testów utrwalających i powtórzeniowych, omówienie sposobów ich wykorzystania oraz wyciągania wniosków do pracy w kolejnym etapie edukacyjnym,
6. **komentarz metodyczny do obudowy dydaktycznej** - szczegółowe zestawienie elementów obudowy dydaktycznej, przedstawienie i omówienie przykładowych kart pracy oraz quizów interaktywnych,
7. **sposób ewaluacji programu Zaczarowany ołówek**, w tym krótkie przypomnienie metod ewaluacji pracy nauczyciela, poziomu osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych.

Rozdział I

Struktura i główne założenia programu

Szczegółowy opis struktury i założeń programu Zaczarowany Ołówek został zawarty w przewodniku dla klasy pierwszej. Jednak wszystkim tym, którzy po raz pierwszy zetknęli się z naszym programem chcemy przybliżyć jego konstrukcję. Program Zaczarowany Ołówek składa się z czterech rozdziałów.

Rozdział I programu szczegółowo omawia jego założenia, na który składa się 6 filarów (modułów): system diagnozy stylów uczenia się, inteligencji emocjonalnej, kompetencji społecznych oraz uzdolnień (Moduł I), ocenianie kształtujące (Moduł II), komunikacja i jej znaczenie w procesie edukacyjnym (Moduł III), system testowania (Moduł IV), innowacyjność programu (Moduł V) oraz projekt edukacyjny (Moduł VI). Realizując program w klasie trzeciej nauczyciele powinni w miarę kompleksowo stosować zasady oceniania kształtującego, co oznacza pełną informację zwrotną, częstszą niż dotychczas ocenę koleżeńską, samoocenę oraz ewaluację własnej pracy przez uczniów. Na tym etapie dzieci wielokrotnie otrzymywały już informację zwrotną od nauczyciela, znają jej elementy składowe i mogą starać się formułować podobne komunikaty do prac swoich lub kolegów i koleżanek. W ten sposób nauczyciele kontynuują budowanie cennej kompetencji społecznej, jaką jest umiejętność udzielania konstruktywnej informacji zwrotnej oraz przyjmowania jej w otwarty sposób. Dodatkową pomocą w kształtowaniu tej umiejętności są nadal szablony diagnostyczne (Moduł I), które zostaną omówione w dalszej części poradnika. W klasie trzeciej warto również kontynuować pracę metodą projektu edukacyjnego. Można skorzystać z pomysłów zaproponowanych w programie, np. Szkoła nocą, Tangramowe opowieści, Podróż do krainy marzeń, Warsztat specjalistów od reklamy oraz całoroczny projekt dla klasy trzeciej- Zaczarowany Ołówek poznaje świat, którego celem jest min. rozbudzanie świadomości wielokulturowej, kształtowanie kompetencji

matematycznych takich jak: przeliczanie odległości między miastami na różnych kontynentach, zamiana walut czy obliczanie różnic czasowych.

Rozdział II omawia cele ogólne i szczegółowe w nawiązaniu do podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych ze szczególnym uwzględnieniem celów kluczowych programu, jakimi są: budowanie wewnętrznej motywacji do uczenia się, rozbudzenie ciekawości poznawczej, zainteresowanie otaczającym światem, kształtowanie umiejętności wyrażania uczuć i krytyki, otwartości na odmienne opinie, rozwijanie umiejętności komunikowania się w języku ojczystym i obcym oraz rozwijanie kompetencji matematycznych i informatycznych.

Rozdział III przedstawia sposoby osiągania celów ogólnych i szczegółowych poprzez opis praktycznych metod i technik pracy związanych z ocenianiem kształtującym. Są to między innymi praca w grupie, budowanie atmosfery sprzyjającej uczeniu się, tutoring rówieśniczy, sygnalizacja świetlna, zasada niepodnoszenia rąk, zdania podsumowujące, „zapytaj kolegę”, „krok po kroku”, „wybierz sobie pracę domową” i inne. W klasie trzeciej nauczyciel może bardziej planować pracę w oparciu o założenia piramidy uczenia się Dale’a (najwyższy poziom efektywności w procesie uczenia się dziecko osiąga, gdy uczy innych) organizując lekcje w taki sposób, aby dzieci były współodpowiedzialne za proces uczenia się. Oznacza to jak najczęstsze odejście nauczyciela od tablicy i organizację pracy w grupach oraz w parach. W klasie trzeciej uczniowie znają już zasady pracy, a nauczyciel poświęca mniej czasu na organizowanie ich pracy oraz utrzymywanie porządku w klasie. Zachęcamy do tego, aby kontynuować pracę w parach i małych grupach w ramach wszystkich edukacji, gdyż pozwala to na utrzymanie zaangażowania i motywacji całej klasy. Uczniowie klasy trzeciej są w stanie formować dłuższe wypowiedzi wykorzystując techniki zdań podsumowujących lekcję lub dane zadanie, jak również korzystać z pisemnych kluczy odpowiedzi do zadań. Pozwala to na wzajemne sprawdzanie pracy domowej, a nawet testu. Praca w parach buduje atmosferę bezpieczeństwa oraz współpracy, co jest jednym z głównych założeń programu Zaczarowany Ołówek.

Rozdział IV przybliża techniki ewaluacji pracy ucznia i nauczyciela, omawia praktyczne rozwiązania związane z prowadzeniem dokumentacji procesu nauczania (dziennik, sposób informowania uczniów i rodziców o postępach w nauce) w oparciu o ocenianie kształtujące.

Integralną częścią programu Zaczarowany Ołówek jest obszerny załącznik „Szczegółowe treści kształcenia”, który został już opisany w poradniku dla klasy pierwszej oraz drugiej. W tej publikacji chcemy tylko przypomnieć, że szczegółowe treści kształcenia są podzielone na 10 edukacji: polonistyczną, matematyczną, przyrodniczą, społeczną, plastyczną, muzyczną, techniczną, komputerową, język angielski i wychowanie fizyczne. W ramach każdej edukacji wyodrębniono obszary tematyczne, a treści zostały rozdzielone na trzy lata.

Poniżej przedstawiamy treści szczegółowe do trzech wybranych edukacji, które są kluczowe w realizacji programu Zaczarowany Ołówek. Są to: edukacja matematyczna, komputerowa i język angielski. Wszystkie szczegółowe treści, oczekiwane umiejętności i postawy zostały sformułowane w języku zrozumiałym dla dziecka. Podobnie jak w przypadku nacobezu komunikat zapisany jest w pierwszej osobie liczby pojedynczej, np. poruszam się, liczę, stosuję, zapisuję, mówię, nazywam.

Treści szczegółowe z edukacji matematycznej do klasy trzeciej zawierają podobne obszary tematyczne co w klasie pierwszej i drugiej. Mniejszą rolę odgrywa tu obszar „*Stosunki przestrzenne*” oraz „*Klasyfikacja, porównywanie i porządkowanie obiektów*”, którym poświęcono dużo miejsca w pierwszym roku. Tematyka ta wielokrotnie pojawiała się na kartach pracy i quizach interaktywnych w ramach edukacji matematycznej oraz w innych edukacjach, szczególnie przyrodniczej i polonistycznej. W klasie trzeciej pojawił się nowy obszar „*Mnożenie i dzielenie w zakresie do 100*”, a większy nacisk położono na obszary: „*Zadania tekstowe*” i „*Wiadomości i umiejętności praktyczne*” oraz *Liczenie i sprawność rachunkowa*”.

W ramach umiejętności praktycznych dużo uwagi poświęcono zadaniom tekstowym dotyczącym miar długości, nazw miesięcy, zapisywania dat, obliczeniom kalendarzowym, jak również odczytywaniu i zaznaczaniu wskazań zegara w systemie 12 i 24- godzinny. Podobnie jak w klasie pierwszej i drugiej ważnym elementem edukacji matematycznej jest posługiwanie się jednostkami płatniczymi, w tym przeliczanie walut oraz zabawy z tym związane. Poniżej prezentujemy szczegółowe treści kształcenia edukacji matematycznej dla klasy trzeciej.

Edukacja matematyczna kl.3

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJĘTNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
1.	Stosunki przestrzenne <i>*Dział „Stosunki przestrzenne” realizowany był w kl. I i II. Jego treści przewidziane są do realizacji również w klasie III, jako okazjonalne ćwiczenia utrwalające materiał w ciągu całego roku szkolnego.</i>	Orientuję i poruszam się w przestrzeni, posługując się pojęciami: w prawo, w lewo, w przód, w tył, w bok, do tyłu. <i>Szczegółowy opis umiejętności znajduje się w treściach matematycznych klasy I.</i>	Użycie słów: na, nad, przed, pod, za, obok, wyżej, niżej, w górę, w dół, przy, wewnątrz, na zewnątrz. Wyprowadzanie kierunków od siebie. Stosowanie określeń: prawa, lewa, po prawej, po lewej. Wyprowadzanie kierunków od innej osoby, określanie prawej i lewej strony drugiej osoby, stojącej tyłem i przodem.	Edukacja polonistyczna, edukacja społeczna, edukacja plastyczna	7.17	
2.	Liczenie i sprawność rachunkowa	Liczę i porównuję przedmioty, używam znaków: <, >, = oraz określeń: o tyle więcej/mniej, o ile więcej/mniej. Dodaję i odejmuję w zakresie 100 bez przekraczania progu dziesiętkowego. Nauczę się dodawać i odejmować w zakresie 100 z przekraczaniem progu dziesiętkowego.	Liczenie przedmiotów w zakresie 100, porównywanie ilości, użycie znaków; <, >, = oraz określeń: o tyle więcej/mniej, o ile więcej/mniej. Dodawanie i odejmowanie w zakresie 100 bez przekraczania progu dziesiętkowego (działania typu: $72+4=$ $88-3=$) i z przekraczaniem progu dziesiętkowego (działania typu: $69+4=$ $93-6=$)	Edukacja polonistyczna, edukacja społeczna, edukacja plastyczna, edukacja muzyczna	7.4 7.5	

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
		Rozwiązuję tabelki funkcyjne.	Ćwiczenia sprawności rachunkowej za pomocą tabelek funkcyjnych.		7.5	
		Zapisuję działanie odwrotne do podanego.	Dodawanie i odejmowanie, jako działania wzajemnie odwrotne, np. $47+8=55$ $55-8=47$ $55-47=8$		7.5	
		Przedstawiam działania na grafach strzałkowych.	Przedstawianie działań na grafach strzałkowych.			
		Używam słów: składniki, suma, odjemna, odjemnik, różnica. Stosuję w obliczeniach przemienność i łączność dodawania.	Nazwy liczb w dodawaniu i odejmowaniu: składniki, suma, odjemna, odjemnik, różnica. Pogłębienie rozumienia własności dodawania.			
		Wskazuję i zapisuję setki, dziesiątki i jedności w liczbie trzycyfrowej.	Zapisywanie i odczytywanie liczb trzycyfrowych z wyodrębnieniem setek, dziesiątek i jedności, np. $159=1s\ 5d\ 9j$		7.3	
		Dodaję i odejmuję w zakresie 1000 pełnymi dziesiątkami.	Dodawanie i odejmowanie w zakresie 1000 pełnymi setkami, np. $200+300+100=$ $900-500-200=$		7.3	
		Dodaję i odejmuję liczby w zakresie 1000 różnymi sposobami.	Dodawanie i odejmowanie liczb w zakresie 1000 różnymi sposobami, np. $325+124=(300+100)+(20+20)+(5+4)=$ $325+124=325+100+20+4=$ $857-321=857-300-20-1=$ $857-321=(800-300)+(50-20)+(7-1)=$		7.3	
		Odczytuję i zapisuję słowami podane liczby.	Czytanie i zapisywanie liczb za pomocą liczebników.			

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
3.	Zadania tekstowe	<p>Doskonale rozwiązywanie zadań tekstowych o różnym stopniu trudności.</p> <p>Doskonale umiejętność układania zadań tekstowych do ilustracji, pytania, działania matematycznego, informacji zawartych w tabeli, na wykresie.</p>	<p>Rozwiązywanie zadań tekstowych: prostych, z jedną niewiadomą w postaci okienka, złożonych łańcuchowo i nie łańcuchowo, np. <i>Z jednej jabłoni zerwano 35 jabłek, a z drugiej 45. Jabłka rozłożono do 4 koszy, po tyle samo do każdego. Ile jabłek było w jednym koszu?; Grupa 37 uczniów poszła do teatru. Dla 24 osób kupiono bilety po 20zł, a dla pozostałych po 30zł. Ile kosztowały bilety dla całej grupy?</i> oraz zadań na porównywanie różnicowe (patrz treści kl.II)</p> <p>Układanie zadań do sytuacji, ilustracji, pytania, działania, danych przedstawionych w tabeli, na wykresie.</p>	Edukacja polonistyczna, edukacja społeczna, edukacja plastyczna	7.8	
4.	Mnożenie i dzielenie w zakresie 100	<p>Utrwalam mnożenie i dzielenie w zakresie 30.</p> <p>Stosuję poznane własności mnożenia w obliczeniach.</p> <p>Sprawdzam wynik dzielenia za pomocą mnożenia.</p> <p>Mnożę i dzielę w zakresie 100.</p>	<p>Ćwiczenia utrwalające mnożenie i dzielenie liczb w zakresie 30.</p> <p>Poznanie własności mnożenia: przemienność i łączność mnożenia, np. $3 \cdot 5 = 5 \cdot 3$, $(2 \cdot 5) \cdot 3 = 2 \cdot (5 \cdot 3)$</p> <p>Dzielenie, jako działanie odwrotne do mnożenia, np. $12 : 6 = 2$, bo $2 \cdot 6 = 12$</p> <p>Mnożenie i dzielenie w zakresie 100 (tabelki funkcyjne, grafy</p>	Edukacja polonistyczna, edukacja społeczna	7.6	

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJĘTNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
		<p>Rozwiązuję zadania tekstowe na mnożenie i dzielenie.</p> <p>Obliczam działania zgodnie z zasadami kolejności wykonywania działań.</p> <p>Rysuję drzewka do podanych działań.</p>	<p>strzałkowe, oś liczbowa, zagadki liczbowe).</p> <p>Zastosowanie mnożenia i dzielenia w rozwiązywaniu zadań tekstowych.</p> <p>Kolejność wykonywania działań podyktowana nawiasami i łąčeniem</p> <p>dodawania/odejmowania z mnożeniem/dzieleniem, np.</p> $54-(26+13)=16-4\cdot 3=$ $15+2\cdot 9=40-8\cdot 2=$ $9\cdot 6-20=(40-32)\cdot 5=$ <p>Odczytywanie i zapisywanie działań na drzewkach.</p>		7.8	
5.	Elementy geometrii	<p>Doskonałą umiejętność rysowania drugiej połowy symetrycznej figury.</p> <p>Oceniam „na oko” długość odcinków i sprawdzam za pomocą linijki.</p> <p>Doskonałą umiejętność rysowania odcinków o podanej długości.</p> <p>Rysuję odcinki prostopadłe i równoległe za pomocą linijki i ekierki.</p>	<p>Dostrzeganie regularności i zjawiska symetrii w otoczeniu i na rysunku (zwiększanie stopnia trudności ćwiczeń).</p> <p>Szacowanie długości odcinków i sprawdzanie pomiarów za pomocą linijki.</p> <p>Rysowanie odcinków o podanej długości.</p> <p>Kreślenie odcinków prostopadłych oraz odcinków równoległych za pomocą linijki i ekierki.</p>	<p>Edukacja polonistyczna, edukacja społeczna, edukacja plastyczna, edukacja muzyczna, edukacja techniczna</p>	<p>7.18</p> <p>7.16</p>	

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
		<p>Wyszukuję odcinki prostopadłe i równoległe na ilustracjach i planach miast.</p> <p>Rozpoznaję w otoczeniu i na ilustracji oraz nazywam i rysuję linie proste, krzywe i łamane.</p> <p>Obliczam długość łamanej.</p> <p>Znam cechy figur geometrycznych, np. wiem, że w trójkącie prostokątnym jeden z kątów jest prosty i potrafię go wskazać itp.</p> <p>Obliczam obwody trójkątów, prostokątów i kwadratów.</p> <p>Rozwiązuję zadania tekstowe o treści geometrycznej.</p>	<p>Wyszukiwanie odcinków prostopadłych i równoległych na ilustracjach i planach miast.</p> <p>Poznanie pojęcia linii prostej, krzywej i łamanej, ćwiczenia w rozpoznawaniu i kreśleniu.</p> <p>Obliczanie długości łamanej.</p> <p>Badanie własności figur geometrycznych (prostokąt, kwadrat, trójkąt).</p> <p>Obliczanie obwodów figur geometrycznych.</p> <p>Rozwiązywanie zdań tekstowych z wykorzystaniem umiejętności obliczania obwodów figur.</p>		<p>7.16</p> <p>7.8</p>	
6.	Wiadomości i umiejętności praktyczne	<p>Wiem, co można zmierzyć w kilometrach.</p> <p>Mierzę i zapisuję wynik pomiaru w metrach, centymetrach i milimetrach.</p> <p>Rozwiązuję zadania tekstowe dotyczące miar długości.</p>	<p>Wprowadzenie jednostki miary kilometr.</p> <p>Mierzenie długości i zapisywanie wyniku pomiaru.</p> <p>Rozwiązywanie zadań tekstowych dotyczących miar długości.</p>	Edukacja polonistyczna, edukacja społeczna, edukacja plastyczna, edukacja techniczna	<p>7.10</p> <p>7.8</p>	

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJĘTNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
		Utrwalę nazwy miesięcy i ich kolejność oraz umiejętność zapisywania dat. Zapisuję daty według ustalonego porządku.	Nazwy miesięcy i ich kolejność, zapisywanie dat również z użyciem znaków rzymskich od I do XII, chronologiczne porządkowanie dat.		7.15	
		Rozwiązuję zadania związane z obliczeniami kalendarzowymi.	Rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z obliczeniami kalendarzowymi.		7.8	
		Doskonale umiejętność odczytywania i zaznaczam godziny i minuty na zegarze.	Odczytywanie i zaznaczanie wskazań zegara w systemie 12 i 24-godzinnym.		7.15	
		Rozwiązuję zadania związane z upływem czasu.	Rozwiązywanie zadań związanych z upływem czasu.		7.8	
		Wiem, co można ważyć w gramach i tonach.	Ważenie – wprowadzenie pojęcia: gram i tona.		7.11	
		Rozwiązuję zadania tekstowe związane z jednostkami masy. Rozwiązuję zadania tekstowe związane z jednostkami pojemności.	Rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z jednostkami masy. Rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z jednostkami pojemności.		7.8	
		Zamieniam kwotę podaną w groszach na złotówki i grosze i odwrotnie. Potrafię policzyć, ile euro mogę kupić za 20zł, 40zł itd. oraz ile euro muszę zapłacić	Zamiana groszy na złote i odwrotnie, np. 120gr=1zł20gr 5zł30gr=530gr Posługiwanie się jednostkami płatniczymi (złoty, euro). Zabawy tematyczne - sklep		7.9	

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJĘTNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
		za rzecz w cenie np.120zł. Rozwiązuję zadania tekstowe związane z obliczeniami pieniężnymi. Odczytuję i zaznaczam na termometrze temperatury powyżej i poniżej zera. Rozwiązuję zadania tekstowe związane z obliczeniami pieniężnymi.	(praktyczne ćwiczenia w przeliczaniu złotych na euro i odwrotnie). Rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z obliczeniami pieniężnymi. Termometr - odczytywanie wskazań temperatury powietrza na termometrze zaokienym (wartości dodatnie i ujemne). Rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z obliczeniami temperatury.		7.8 7.13 7.8	
7.	Zadania niestandardowe	Rozwiązuję zadania nietypowe.	Rozwiązywanie zadań nietypowych: celowo źle sformułowanych, z nadmiarem danych, niedoborem danych, z danymi sprzecznymi; zadania, łamigłówki, gry logiczne, z elementami kombinatoryki, rachunku prawdopodobieństwa np. kwadraty i trójkąty magiczne, sudoku, tangramy itp.			

W ramach treści szczegółowych: edukacja język angielski w klasie trzeciej położono duży nacisk na praktyczne umiejętności związane z podróżowaniem. Na uwagę zasługuje obszar: „Na dworcu/w metrze/ na lotnisku”, który pozwala wyposażyć dzieci w umiejętność formułowania prostych komunikatów związanych z zagranicznymi podróżami. Kolejnym ciekawym obszarem jest sekcja: „W Londynie”,

w której pojawia się opis metra wraz z nazwami linii oraz głównych atrakcji turystycznych Londynu. W ramach obudowy dydaktycznej nauczyciele mają do dyspozycji ponad 70 krótkich filmów o Londynie, które w połączeniu z kartami pracy oraz quizami interaktywnymi pozwolą na zrealizowanie tego obszaru w ciekawy i angażujący ucznia sposób. Dużo większe znaczenie ma również ćwiczenie funkcji językowych i konstrukcji gramatycznych w praktycznym kontekście. W ramach obudowy dydaktycznej znajdują się liczne ćwiczenia interaktywne w formie dialogów i dryli, co pozwala na utrwalanie poznanych struktur poprzez ich wielokrotne powtarzanie w sposób bardziej lub mniej kontrolowany.

Język obcy nowożytny kl.3

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
1.	Czas wolny/ Hobby	Nazywam czynności czasu wolnego.	Free-time activities: play outside/ do swimming/ play computer games/ rollerskate/ skateboard/ do karate/ ride a bike/ read books/ surf the net/ hang out with friends/ watch TV/ draw/ do arts and crafts/ walk a dog/ play basketball/ volleyball/ table tennis/ collect cards/ play with bricks/ play board games	Edukacja społeczna	2.3.b 2.3.c 2.3.d 2.8	
		Mówię, które czynności lubię i których nie lubię wykonywać. Umiem zapytać kogoś, co lubi robić w czasie wolnym	I like playing outdoors/ doing karate/ ... I don't like surfing the net/ drawing/ ... What do you like doing?			
		Wyrażanie opinii	It's cool. It's boring. It's good fun. It's crazy. It's great.			

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
		Umiem zaproponować wspólną zabawę. Umiem przyjąć i odrzucić propozycję.	Let's play football. Why don't we play football! Ok, why not. Sure! No way! No, it's boring.			
2.	Wakacje	Nazywam miejsce, gdzie można spędzać wakacje Nazywam czynności, które wykonuje się w trakcie wakacji Umiem opisać fotografię z wakacji używając czasu Present Continuous w twierdzeniach z I/ He/ She/ They/ My sister/ friend/ Tom/... Umiem napisać maila/ pocztówkę z wakacji Umiem napisać SMS z wakacji używając skrótów esemesowych	HOLIDAY DESTINATIONS In the mountains AT the seaside By the lake on the beach abroad at my grandparent's in the country at home on a camp HOLIDAY ACTIVITIES play in water sunbathe snorkel? do hiking skiing hang out with friends buy souvenirs eat ice-cream visit places take photos I'm swimming She's eating ice-cream. He's sunbathing. TEXT MESSAGES LANGUAGE	Edukacja społeczna, edukacja przyrodnicza	2.3.b 2.3.c 2.3.d 2.8	

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
			2DAY = TODAY B4N=BY FOR NOW XOXO=HUGS AND KISSES LOL=LAUGH OUT LOUD HOW R U = HOW ARE YOU?			
3.	Środki transportu	Nazywam środki transportu. Pytam i mówię jak dostaję się do szkoły. Pytam i mówię ile czasu zajmuję mi dojazd do szkoły.	MEANS OF TRANSPORT plane/ bus/ car/ train/ coach/bike on foot. How do you get to school? I get to school by car. How long does it take you to get to school? It takes me 20 minutes.	Edukacja społeczna edukacja matematyczna	2.3.a 2.3.b 2.3.d 2.6 2.8	
4.	Na dworcu/ W metrze/ Na lotnisku	Nazywam części dworca i lotniska. Umiem zapytać gdzie znajdują się określone miejsca na dworcu i lotnisku Umiem zapytać i odpowiedzieć na pytania	NA DWORCU Train/ train station/ platform/ ticket office/ single ticket/ return ticket NA LOTNISKU Airport/Departures, arrivals, check-in, gate, baggage reclaim PYTANIA Where's the ticket office? Where's platform 5? Where's gate 34? Where's the baggage reclaim? What time is my/ your train/ flight?	Edukacja społeczna edukacja matematyczna	2.4 2.5 2.6	
5.	Miejsca w mieście.	Nazywam miejsca w mieście.	Miejsca w mieście: school, cinema, shopping center, police station, park, bus top, hospital, swimming pool, toy shop, supermarket, newsagent's	Edukacja matematyczna, edukacja społeczna	2.3 2.4 2.6	

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
		Umiem zapytać i powiedzieć, jakie miejsca znajdują się w moim mieście.	Is there a cinema in your town? Yes, there is. No, there isn't In my town there are three schools and one supermarket.			
		Znam przyimki miejsca.	Przymyki: on, in, under, behind, opposite, next to, between			
		Umiem powiedzieć gdzie znajdują się określone miejsca.	Where's your school? It's opposite the supermarket.			
		Umiem zapytać o drogę i odpowiedzieć	How can I get to the train stadion/...? Go straight on. Turn left/right. Turn left/ right into Green Street. Stop at... Go past the cinema/... .			
6.	W Londynie	Znam części metra. Znam nazwy i kolory 5 linii metra w Londynie, którymi można dojechać do znanych miejsc	W METRZE Underground/ the tube/platform/ mind the gap/ escalator/ pass/ line LINIE Northern Line = black Piccadilly Line = blue Central Line = red District Line = green Jubilee Line = grey	Edukacja społeczna edukacja matematyczna	2.3.b 2.3.d 2.6 2.7	
		Umiem zapytać i powiedzieć jak dotrzeć metrem do znanych atrakcji turystycznych	Which line do I get to Big Ben? Piccadilly			
		Znam 5 atrakcji turystycznych Londynu	Buckingham Palace, Tower Bridge, London Eye, Madame Tussauds, Downing Street, royal family, Thames			

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
		Umiem poprosić, żeby ktoś zrobił mi zdjęcie na tle atrakcji turystycznej	Excuse me, can you take a photo of me, please?			
7.	Mój dzień	Nazywam czynności dnia codziennego	Get up, have breakfast/lunch/dinner, have a shower/go to school/have a break/do homework/go home/go to bed	Edukacja społeczna edukacja matematyczna	2.3.b 2.3.d 2.4 2.8	
		Umiem zapytać, która jest godzina i określić godziny	What time is it? It's 9 o'clock./It's quarter to.../It's quarter past.../It's half past.../It's ten past/It's twenty to			
		Umiem zapytać kolegę i koleżankę i powiedzieć, o której wykonuję różne czynności.	What time do you get up /...? I get up at 9 o'clock. What do you get up on Sunday? I get up at 10 o'clock on Sunday?			
		Rozróżniam dni pracujące od weekend?	Schooldays: Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday Weekend: Saturday, Sunday, at the weekend			
8.	Przy stole	Umiem sklasyfikować produkty żywnościowe na zdrowe i niezdrowe.	PRODUKTY ZDROWE milk, yoghurt, cheese, soup, cottage cheese, fruit, cereal, vegetables, rice, home-made food PRODUKTY NIEZDROWE fizzy drinks, chips, crisps, jellies, fast food, ready-made food,	Edukacja społeczna, edukacja przyrodnicza, edukacja plastyczna	2.3.a 2.3.b 2.3.c 2.4 2.7 2.8	
		Umiem poczęstować kogoś jedzeniem	Would you like some water/ a banana? Have some ice-cream/ an apple. Yes, please.			

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
			No, thank you. Help yourself.			
		Umiem poprosić o podanie czegoś przy stole i zareagować na taką prośbę	Can you pass me the salt, please. Here you are.			
		Nazywam sztucce i naczynia	SZTUĆCE fork, knife, spoon, NACZYNIA plate, bowl, tray, mug, glass			
		Umiem zaprosić kolegę/ koleżankę na urodziny, podać szczegóły imprezy i przyjąć lub odrzucić zaproszenie.	Can you come to my birthday on Saturday at 6 o'clock? I'd love to. Sure. Great! Sorry, I can't.			
		Umiem napisać zaproszenie na urodziny.	It's time to celebrate. You're invited to my birthday party on ... at Ben's house.			
9.	Zawody	Nazywam wybrane zawody w języku angielskim.	policeman, nurse, teacher, doctor, builder, cook, vet, nurse, firefighter, IT specialist, driver	Edukacja społeczna	2.3.a 2.3.b 2.3.c	
		Umiem napisać nazwy zawodów ze słuchu i z pamięci	policeman, nurse, teacher, doctor, builder, cook, vet, nurse, firefighter, IT specialist, driver		4 2.7 2.8	
		Umiem zaprezentować wybrane zawody	He/She works in He/she works with			

Realizacja szczegółowych treści edukacji komputerowej dla klasy trzeciej bazuje na doskonaleniu umiejętności zdobytych w klasie pierwszej i drugiej. Korzystanie z bogatej obudowy dydaktycznej, w dużej mierze interaktywnej, umożliwiło uczniom regularne korzystanie z zasobów multimedialnych. Dzięki temu uczniowie oswojili się z klawiaturą komputera, poznawali funkcje poszczególnych klawiszy oraz uczyli się pisania

wyrazów. W klasie trzeciej większy nacisk położono na redagowanie prostych tekstów oraz formatowanie dokumentów. Na uwagę zasługuje obszar: „Zaczarowany Ołówek w sieci”, w którym uczniowie poznają podstawowe pojęcia związane z Internetem: login, wirus, hasło, załącznik, adres mailowy, poczta elektroniczna oraz zasady bezpiecznego poruszania się w sieci.

Edukacja komputerowa kl. 3

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
1.	Zaczarowany Ołówek wita w pracowni komputerowej	Utrwalam znajomość regulaminu zachowania się w szkolnej pracowni komputerowej oraz zasad bezpiecznej pracy z komputerem	Przypomnienie regulaminu pracowni komputerowej i zasad bezpiecznej i higienicznej pracy z komputerem.	Edukacja polonistyczna, edukacja techniczna	8.5.a	
2.	Zaczarowany ołówek odkrywa tajemnicę komputera	Porządkuję pliki tematycznie lub zgodnie z ich rodzajem (tekstowe/graficzne) Znajduję wskazany przez nauczyciela plik na dysku komputera Przełączam się pomiędzy oknami kilku jednocześnie uruchomionych programów	Praca na plikach i folderach: utrwalenie umiejętności porządkowania i znajdowania wybranych plików w zasobach komputera. Praca z kilkoma oknami jednocześnie uruchomionych programów.	Edukacja techniczna	8.1	
3.	Zaczarowany świat liter i słów	Doskonalam umiejętność pisania tekstów, wstawiania wybranego kształtu, clipartu, pracy wykonanej w edytorze graficznym oraz formatowanie z użyciem znanych i nowych narzędzi Tworzę ozdobne napisy w swoich pracach	Redagowanie prostych tekstów na określony temat i dokonywanie formatowania z użyciem narzędzi: Wypunktowanie, Kolor wyróżnienia tekstu. Tworzenie tekstów użytkowych: ogłoszenie, zaproszenie. Tworzenie ozdobnych napisów przy użyciu narzędzia: WordArt	Edukacja polonistyczna, edukacja plastyczna, edukacja techniczna	8.4.a 8.4.b	

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
		Wstawiam tabelę z wykorzystaniem narzędzia: wstaw tabelę Rozumiem i prawidłowo posługuję się pojęciami: wiersz, kolumna, komórka, krawędź Wypełniam komórki tekstem, kolorem, zmieniam szerokość i kolor krawędzi Zmieniam rozmiar wierszy i kolumn	Wstawianie tabel z wykorzystaniem narzędzia: Wstaw tabelę. Elementy tabeli: wiersz, kolumna, komórka, krawędzie Edytowanie tabeli - wypełnianie kolorem, zmiana rodzaju i szerokości krawędzi, zmiana koloru krawędzi.			
Przykłady prac: Dyplom dla najmilszego kolegi/koleżanki, Plan lekcji, Kalendarz na cały rok (karty na każdy miesiąc), porządkowanie wyrazów w tabeli np. Zgodnie z zasadami pisowni, zaproszenia np. Na jasełka lub inne uroczystości klasowe						
4.	Zaczarowany Ołówek w sieci	Wiem jak bezpiecznie korzystać z Internetu Znam zagrożenia wynikające z korzystania z sieci Internet Posługuję się podstawowymi pojęciami związanymi z Internetem Potrafię założyć własną skrzynkę mailową Znam adres swojej skrzynki mailowej i loguję się do niej Odbieram, tworzę i wysyłam wiadomość mailową Wysyłam wiadomość z załącznikiem Stosuję zasady etykiety przy tworzeniu wiadomości mailowych	Podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z sieci Internet. Poznanie podstawowych pojęć związanych z siecią Internet: wirus, poczta elektroniczna, adres mailowy, wiadomość mailowa, załącznik, login, hasło Zakładanie konta poczty elektronicznej. Odbieranie, tworzenie i wysyłanie wiadomości tekstowych. Dołączanie załączników do treści wiadomości. Zasady tworzenia wiadomości zgodnie z zasadami netykiety.	Edukacja polonistyczna, edukacja społeczna	8.5.b 8.5.c	

L.P	TEMATYKA	MOJA WIEDZA /UMIEJETNOŚCI/POSTAWA:	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	PRZENIKANIE EDUKACJI	PKT PODSTAWY	UWAGI
Wykorzystanie do realizacji tematów serwisu www.sieciaki.pl						
5.	Świat prezentacji	<p>Uruchamiam program do tworzenia prezentacji multimedialnych</p> <p>Znam i posługuję się pojęciem slajd,</p> <p>Dodaję kolejne slajdy prezentacji, wpisuję tekst i wstawiam grafikę do slajdów</p> <p>Dodaję efekt przejścia slajdu</p> <p>Uruchamiam pokaz slajdów</p>	<p>Poznanie programu do tworzenia prezentacji multimedialnych i jego podstawowych narzędzi. Pojęcie slajd, dodawanie slajdów, dodawanie tekstu i grafiki do slajdów, dodawanie jednolitego motywu graficznego do całej prezentacji.</p> <p>Dodawanie efektów przejścia slajdów.</p> <p>Uruchamianie pokazu slajdów.</p>	Edukacja plastyczna, edukacja matematyczna, edukacja polonistyczna, edukacja przyrodnicza, edukacja społeczna	8.1 8.3.c	
Przykłady prac: Moja rodzina, Moje miasto, Krajobrazy Polski, stworzenie pamiątkowego filmu z życia klasy pt. „Nasze wspólne lata” za pomocą programu photostory.						
6.	Gry i zabawy z Zaczarowanym Ołówkiem	<p>Uruchamiam wskazane programy edukacyjne i wykonuję umieszczone tam zadania</p> <p>Wykorzystuję programy edukacyjne do zdobywania, utrwalania i sprawdzania swojej wiedzy</p> <p>Wykonuję zadania umieszczone na platformie</p>	<p>Korzystanie z programów edukacyjnych zamieszczonych na płytach CD-ROM i dostępnych w Internecie.</p> <p>Wykorzystanie gier edukacyjnych do pogłębienia, poszerzenia i sprawdzenia swojej wiedzy (puzzle, labirynty, memo, krzyżówki, tangramy, rebusy, ćwiczenia orograficzne itp.)</p> <p>Korzystanie z zabaw i gier komputerowych zawartych na platformie Moodle.</p>	Edukacja polonistyczna, techniczna, społeczna, przyrodnicza, matematyczna	8.1 8.2	
Przykłady programów do wykorzystania: „Klik uczy ortografii”, „Klik uczy w zielonej szkole”, „Matematyczne przygody”, „Wirtualna szkoła. Matematyka”, „Klik uczy zasad ruchu drogowego”, gry edukacyjne dla dzieci dostępne w Internecie, multimedialne encyklopedie, słowniki						

Rozdział II

Komentarz metodyczny do szablonów psychologicznych

Podobnie jak w klasie pierwszej i drugiej nauczyciele mają do dyspozycji szablony psychologiczne, w tym dedykowane szczególnie uczniom klas trzecich. W programie duży nacisk położono na kształtowanie inteligencji emocjonalnej wśród uczniów przez cały okres edukacji wczesnoszkolnej. Temu zagadnieniu poświęcono oddzielne szablony do klasy pierwszej, drugiej i trzeciej. Nauczyciele mogą więc kontynuować rozwijanie złożonego systemu wiedzy na temat emocji, zdolności obserwacji stanów emocjonalnych innych osób oraz sposobu zarządzania własnymi emocjami. Poniżej przedstawiamy krótki opis szablonu nr 4 dotyczącego nazywania, rozpoznawania i wyrażania emocji dla uczniów klas 3. W dużej mierze bazuje on na umiejętnościach zdobytych w poprzednich klasach.

W ramach sytuacji diagnostycznych nauczyciel może wykorzystać sceny filmowe np. z wybranej lektury i po zastosowaniu stop klatki oraz zatrzymaniu dźwięku porozmawiać z uczniami o ekspresji twarzy i emocjach jakie może ona wyrażać. Alternatywnie, każdy uczeń samodzielnie na karcie pracy zapisuje, jaką emocję zaobserwował na filmie i krótko opisuje, co mogło być jej przyczyną. Sprawdzając prace uczniów nauczyciel zwraca uwagę na trafność dokonywanych rozpoznań i poziom dopasowania opisu do zaprezentowanej w filmie emocji. W ramach przygotowania do tego zadania nauczyciel może wykorzystać lub być może wykonać ponownie quizy interaktywne związane z rozpoznawaniem emocji i mimiką twarzy dostępne w ramach zasobów multimedialnych edukacji społecznej w klasie pierwszej.

W innej sytuacji diagnostycznej („Test”) Nauczyciel rozdaje uczniom kartki z zadaniami do wypełniania. Zadaniem uczniów jest przeczytanie opisu sytuacji i wypełnienie testu, wskazując, jakie zachowania i ekspresje pasują do uczuć bohaterów opisywanych w kolejnych zdaniach.

W ramach dostępnych w szablonie sytuacji kształtujących na uwagę zasługuje zadanie „Mapa bezpieczeństwa”. Na dużych kartonach każdy uczeń indywidualnie tworzy swoją mapę bezpieczeństwa. Używając kredek, flamastrów, długopisów itp. rysuje określone osoby, miejsca i czynności, które pasują do miejsc na mapie (miejsce, gdzie czuję się najlepiej, miejsce, gdzie lubię przebywać, osoby, które dobrze mnie rozumieją, osoba, na którą zawsze mogę liczyć, czynność, która sprawia mi przyjemność, lubię to robić wolnym czasie). Pozwala to dzieciom na tworzenie punktów oparcia do samoregulacji emocjonalnej oraz budowanie poczucie bezpieczeństwa w otaczającej rzeczywistości. Inne ciekawe i łatwe do przeprowadzenia zadanie to „Kolor emocji”, w którym uczniowie słuchają fragmentów muzycznych wzbudzających określony nastrój i rysują dowolny obraz, odzwierciedlający emocje w muzyce. Na początku nauczyciel powinien podkreślić, że nie ma jednego właściwego sposobu wykonywania prac i uczniowie mogą wykorzystać dowolne skojarzenia i pomysły. W ćwiczeniu umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji na podstawie tonu głosu pomocne mogą być quizy interaktywne dostępne w ramach edukacji polonistycznej, a poświęcone recytacji wierszy Jana Brzechwy („Kwoka”, „Staś Pytalski.”).

Warto zauważyć, że wiele z przedstawionych w szablonach zadań nauczyciele realizują w trakcie pracy w ramach edukacji muzycznej, plastycznej, społecznej czy polonistycznej. W sposób bardziej zaplanowany i systematyczny można poprzez te aktywności realizować cele takie jak: rozwijanie świadomości ekspresji określonych emocji czy kształtowanie uważności na przekaz emocjonalny. Ta świadoma praca nad budowaniem inteligencji emocjonalnej uczniów na etapie edukacji wczesnoszkolnej z pewnością wyposaży ich w kompetencje przyszłości takie jak: umiejętność pracy w grupie, budowania relacji czy skutecznej komunikacji.

Inny dedykowany klasie trzeciej szablon psychologiczny poświęcony jest komunikacji i asertywności. Uczniowie na tym etapie gotowi są do budowania takich kompetencji jak: komunikowanie swojego stanowiska, klarowne przedstawianie swoich argumentów czy umiejętność przekonywania do swoich racji. W ramach sytuacji diagnostycznych można wykorzystać zadanie „Debata”, w którym uczniowie biorą udział w dyskusji na temat miejsca wyjazdu na wymorzoną wycieczkę szkolną. Punktem wyjścia jest zapisanie przez każdego ucznia indywidualnie swojego pomysłu, a następnie udział w klasowej dyskusji i wspólne dokonanie ostatecznego wyboru miejsca wyjazdu na wycieczkę. Obserwując debatę

nauczyciel zwraca uwagę na to, którzy uczniowie bez problemu wygłaszają swoje pomysły i argumenty na ich poparcie, a którzy mają z tym trudności.

Uczniowie często mają na tym etapie problemy z aktywnym słuchaniem. Ćwiczeniem, które kształtuje uważność na komunikaty pozawerbalne - czyli jeden z kluczowych elementów aktywnego słuchania, jest zadanie „Zamieniam się w słuch”. Dzieci dobierają się w pary i rozmawiają o hobby. Uczeń, który pełni rolę słuchacza ma za zadanie stworzyć jak najlepszy klimat rozmowy, ale też dowiedzieć się jak najwięcej o hobby swojego rozmówcy i dobrze zrozumieć to, co chce przekazać. Po około 10 minutach na znak nauczyciela następuje zamiana ról. W dalszej części ćwiczenia uczniowie dzielą się swoimi spostrzeżeniami o tym, co pomagało, a co utrudniało im opowiadać o swoich zainteresowaniach. Wspólnie formułują i zapisują na dużym kartonie zasady dobrego słuchania.

W szablonie dostępne są inne ćwiczenia kształtujące kompetencje komunikacyjne, których celami są m.in.: zwiększanie zdolności do modulowania głosem, tak aby przekazywać określone intencje, budowanie świadomości kontaktu wzrokowego w komunikacji interpersonalnej, kształtowanie uważności na przekaz zawarty w postawie ciała, kształtowanie właściwych postaw wobec niepożądanych zachowań czy zwiększania zdolności do wyrażania własnych potrzeb i formułowania prośb.

Szablon diagnostyczny nr 12 dotyczy **Autoprezentacji i radzenia sobie z lękiem społecznym (nieśmiałością)** i jest również dedykowany uczniom klas trzecich. Umożliwia on ocenę poczynionych przez uczniów postępów w trakcie wcześniejszych lat edukacji. Uwzględnia ćwiczenia indywidualne i grupowe, w parach i klasowe, które są zróżnicowane pod względem trudności. Szablon zawiera ćwiczenia dające możliwość podnoszenia świadomości aktualnie przeżywanych stanów emocjonalnych przez uczniów czyli wzrost wglądu w siebie stanowiącej kluczową umiejętność w nauce panowania nad własnymi emocjami i rozumienia uczuć innych osób. Zaproponowane zadania kładą nacisk na wzrost integracji grupy, zacieśnianie więzi przez wspólną pracę i nawiązywanie pozytywnych relacji rówieśniczych, jak również wzrost samooceny i poczucia kompetencji.

Część szablonów psychologicznych przygotowana została na okres całego etapu edukacji wczesnoszkolnej i nauczyciel sam decyduje z których i na jakim etapie chce skorzystać.

Należą do nich narzędzia dotyczące:

- radzenia sobie ze stresem (**szablon nr 6**) - umożliwia wielokrotne wykorzystanie narzędzi w procesie edukacyjnym dla wszystkich uczniów i na zajęciach zindywidualizowanych, ma na celu uświadomienie nauczycielom, rodzicom/opiekunom i dzieciom źródła stresu oraz umożliwia diagnozę stopnia radzenia sobie przez ucznia z sytuacjami stresogennymi,
- zachowań agresywnych i rozwiązywania konfliktów (**szablon nr 7**) - ma na celu kształtowanie umiejętności radzenia sobie z własną złością i gniewem także w sytuacji konfliktu, proponuje ćwiczenia generujące różne rodzaje relacji przejawiane przez uczniów umożliwiające skonfrontowania obserwowanych zachowań z typowymi reakcjami uczniów na przerwach i poza lekcjami,
- budowy poczucia własnej wartości (**szablon nr 8**) - ma na celu budowanie poczucia własnej wartości, akceptacji siebie i pozytywnego mniemania o sobie, uwzględnia rozwój u dzieci samoświadomości, pozytywnego przekonania na własny temat, stabilnego poczucia własnej wartości, a także uważności wobec innych osób oraz umiejętności dostarczania im pozytywnych informacji zwrotnych. Szablon zawiera zadania indywidualne umożliwiające uczniom uświadamianie sobie własnych mocnych stron i źródeł pozytywnej samooceny, a także uczące doceniania siebie, jak również zadania grupowe pomagające odkrywać sposób spostrzegania na ucznia przez inne osoby, ale także uczące wrażliwości i uważności na drugą osobę oraz udzielania pozytywnych informacji zwrotnych,
- kreatywnego i miękkiego myślenia (**szablon nr 16**) - ocenia poziom funkcjonowania takich czynników jak pamięć, uwaga, kreatywność, zasób słów, rozumowanie poszerzoną o samodzielność i potrzebę aprobaty społecznej w celu wychwycenia uczniów uzdolnionych. Szablon zawiera ćwiczenia rozwijające twórcze, kreatywne, giętkie myślenie, ma zastosowanie zarówno w pracy z dziećmi uzdolnionymi, jak i przeciętnie zdolnymi.

Wykonanie nawet wybranych zadań diagnozujących czy kształtujących kompetencje może być pomocne w przygotowaniu uczniów do następnego etapu edukacyjnego. Podobnie jak w przypadku kilku poprzednich szablonów nauczyciel może notować swoje obserwacje w arkuszu diagnostycznym (część tzw. Karty Rozwoju Ucznia) zaznaczając na ile dana umiejętność została opanowana. Omówienie obserwacji z rodzicami czy wybranymi nauczycielami na dalszym etapie edukacji pozwoli szybciej rozpoznać mocne strony ucznia lub ewentualne luki kompetencyjne. Można pokusić się o tworzenie indywidualnych planów rozwoju (proponując i dobierając zajęcia dodatkowych dostępnych w szkole i środowisku lokalnym, praca w samorządzie czy odpowiedni przydział zadań w grupie klasowej).

Rozdział III

Komentarz metodyczny do szablonów ocen kształtujących

Tym, co odróżnia program Zaczarowany Ołówek od innych programów edukacji wczesnoszkolnej jest jego innowacyjna obudowa dydaktyczna, na którą składają się między innymi szablony ocen kształtujących. Szablony te zostały umieszczone na stronie projektu, są one również dostępne na portalu Scholaris. Nauczyciel otrzymuje gotowe narzędzie w postaci instrukcji sporządzania nacobezu i informacji zwrotnej. Może wykorzystać je od razu w pracy z uczniem lub zmodyfikować w zależności od potrzeb. Przykładowe szablony zostały szczegółowo opisane w poradniku dla klasy pierwszej. Jeden z nich dotyczył edukacji matematycznej, a przedmiotem oceny była umiejętność rozpoznawania figur geometrycznych, drugi natomiast związany był z głoskowaniem.

W klasie trzeciej nauczyciele mają do dyspozycji następujące szablony ocen kształtujących:

- w ramach edukacji matematycznej- dwa szablony do zadań tekstowych, mnożenie w zakresie do 100 przedstawione poniżej, dzielenie w zakresie 100, poprawne nazewnictwo matematyczne (pojęcia: składnik, suma, odjemna, odjemnik, różnica), sprawność rachunkowa, dwa szablony do geometrii ,
- w ramach edukacji polonistycznej - czytanie ze zrozumieniem na przykładzie lektury „Dziewczynka z zapalkami”, czytanie ze zrozumieniem na przykładzie lektury „Oto jest Kasia”, czytanie ze zrozumieniem na przykładzie lektury „Dzieci z Bullerbyn”, pisownia wyrazów z „Nie” oraz rozpoznawanie części mowy.
- w ramach edukacji język angielski- dwa szablony do pisania, zastosowanie konstrukcji „What time do you...?” w połączenie z podawaniem godzin i opisywaniem czynności dnia codziennego,
- w ramach edukacji społecznej- wiedza o krajach europejskich,
- w ramach edukacji Wychowanie fizyczne - zaangażowanie i aktywność na wychowaniu fizycznym.

Szczegółowe zestawienie wszystkich szablonów ocen kształtujących znajdują się w **załączniku nr 2** do niniejszego poradnika.

Szablony ocen kształtujących mają różne formy, ich objętość jest uzależniona od sprawdzanej umiejętności i zakresu tematycznego. Ich autorzy zakładali możliwość modyfikacji i edycji, np. ograniczenia lub rozbudowania nacobezu w zależności od potrzeb danej klasy. Szablony mogą okazać się pomocnym narzędziem również dla tych nauczycieli, którzy nie stosują pełnej informacji zwrotnej.

Autorzy programu szczególnie zachęcają do korzystania z tych szablonów, które są gotowym narzędziem, nie wymagają dodatkowych modyfikacji czy uzupełnień. Takim przykładem może być szablon oceny kształtującej z edukacji matematycznej do umiejętności mnożenia w zakresie 100.

Przykład 1 - edukacja matematyczna.

Szablon oceny kształtującej - Mnożenie w zakresie 100

Nauczycielu,

Poniżej znajduje się szablon informacji zwrotnej do oceny kształtującej dotyczącej mnożenia w zakresie 100. Jedna z tabel (przygotowana do wydrukowania i rozcięcia) zawiera nacobezu, które uczeń może wkleić do zeszytu. Stanowi to także informację dla rodziców/opiekunów dziecka, na co nauczyciel będzie zwracał uwagę.

Druga z tabel stanowi informację zwrotną, w której nauczyciel wpisuje w ilu przypadkach na ile uczniów poprawnie wykonał obliczenia.

W przypadku, gdy uczniowie muszą jeszcze popracować nad swoimi umiejętnościami nauczyciel może poniższe pomysły (dla części III i IV) rozciąć na paski papieru i po sprawdzeniu umiejętności ucznia poprosić o wklejenie takiego paska do zeszytu. Będzie to także informacja dla rodziców/opiekunów dziecka w jaki sposób mogą pracować z dzieckiem.

Nacobezu:

1. Mnożę liczby w zakresie 100.
2. Stosuję własności mnożenia: przemienność i łączność.
3. Sprawdzam wynik mnożenia za pomocą dzielenia.
4. Obliczam działania zgodnie z zasadami kolejności wykonywania działań.
5. Rozwiązuję zadania tekstowe z wykorzystaniem mnożenia.

I – pierwsza część oceny kształtującej – co dobre?

- Poprawnie wykonałeś wszystkie działania.
- Poprawnie obliczyłeś $11/10/9/8/7/6/5/4$ na 12 działań.
- Poprawnie sprawdziłeś mnożenie za pomocą dzielenia we wszystkich przykładach.
- Poprawnie sprawdziłeś mnożenie za pomocą dzielenia w $5/4/3/2$ działaniach na 6 przykładów.
- Poprawnie rozwiązałeś wszystkie zadania tekstowe.
- Rozwiązałeś poprawnie 2 zadania tekstowe / 1 zadanie tekstowe.

II – druga część oceny kształtującej – co źle?

- Miałeś trudność z obliczeniem 1 działania/ $2/3/4/5/6/7/8$ działań na 12 przykładów.
- Miałeś trudność z obliczeniem 1 działania/ $2/3/4/5$ działań na 6 przykładów.
- Miałeś trudność z rozwiązaniem 1 zadania tekstowego / $2/3$ zadań tekstowych.

III – trzecia część oceny kształtującej – jak poprawić?

- Rozwiąż quizy interaktywne nr dostępne na platformie edukacyjnej (np. klasowy Moodle).
- Pamiętaj, że kiedy mnożysz liczbę przez jeden, wynik jest taki sam jak ta liczba.
- Pamiętaj, że kiedy mnożysz przez 0, wynik działania wynosi 0.
- Jeśli masz trudność z zapamiętaniem tabliczki mnożenia, ucz się jej słupkami (na 2, na 3, na 8 itp.)
- Pamiętaj, że kolejne wyniki mnożenia przez tę samą liczbę wzrastają o tę liczbę.
- Poćwicz tabliczkę mnożenia na klockach Montessori.

- Jeśli jest ci ciężko zapamiętać jakieś działania spróbuj ułożyć do nich wierszyki, np. jabłko jest czerwone, jabłko trzeba zjeść, siedem razy osiem jest pięćdziesiąt sześć.

IV – czwarta część oceny kształtującej – jak udoskonalić?

- Wymyśl dla rodziców zadanie tekstowe wykorzystujące mnożenie, które sprawdzi, czy pamiętają tabliczkę mnożenia.
- Pobaw się z rodzicami lub starszym rodzeństwem w sprawdzanie tabliczki mnożenia „na wyrywki”, za każdy dobry wynik przyznaj sobie jeden punkt. Ile punktów uzyskałeś przy 10 przykładach?
- Weź dwie kartki – jedną dla siebie, a drugą dla kolegi. Napiszcie po 5 przykładów i wymieńcie się kartkami, zapiszcie wyniki. Kto z was lepiej mnoży?
- Urządźcie w klasie konkurs „mistrza mnożenia”. Niech nauczyciel wyświetla wam przykłady, a wy zapisujcie wyniki w metodniku, kto poda zły wynik odpada z gry. Gra toczy się przez kilka rund, dopóki nie zostanie 3 osoby.

MNOŻENIE W ZAKRESIE 100

Imię i nazwisko: _____

- ☺ W przykładach na poprawnie obliczyłeś/obliczyłaś wyniki mnożenia.
- ☺ W przykładach na prawidłowo zastosowałeś przemienność i łączność mnożenia
- ☺ przykładów na rozwiązałeś zgodnie z kolejnością wykonywania działań
- ☺ Spróbowałeś rozwiązać na zadań tekstowych wykorzystujących mnożenie - w napisałeś działania, w obliczyłeś prawidłowe wyniki, w sformułowałeś właściwe odpowiedzi.

MNOŻENIE W ZAKRESIE 100

Imię i nazwisko: _____

- ☺ W przykładach na poprawnie obliczyłeś/obliczyłaś wyniki mnożenia.
- ☺ W przykładach na prawidłowo zastosowałeś przemienność i łączność mnożenia
- ☺ przykładów na rozwiązałeś zgodnie z kolejnością wykonywania działań
- ☺ Spróbowałeś rozwiązać na zadań tekstowych wykorzystujących mnożenie - w napisałeś działania, w obliczyłeś prawidłowe wyniki, w sformułowałeś właściwe odpowiedzi.

MNOŻENIE W ZAKRESIE 100

Imię i nazwisko: _____

- ☺ W przykładach na poprawnie obliczyłeś/obliczyłaś wyniki mnożenia.
- ☺ W przykładach na prawidłowo zastosowałeś przemienność i łączność mnożenia
- ☺ przykładów na rozwiązałeś zgodnie z kolejnością wykonywania działań
- ☺ Spróbowałeś rozwiązać na zadań tekstowych wykorzystujących mnożenie - w napisałeś działania, w obliczyłeś prawidłowe wyniki, w sformułowałeś właściwe odpowiedzi.

MNOŻENIE W ZAKRESIE 100

Imię i nazwisko: _____

- ☺ W przykładach na poprawnie obliczyłeś/obliczyłaś wyniki mnożenia.
- ☺ W przykładach na prawidłowo zastosowałeś przemienność i łączność mnożenia
- ☺ przykładów na rozwiązałeś zgodnie z kolejnością wykonywania działań
- ☺ Spróbowałeś rozwiązać na zadań tekstowych wykorzystujących mnożenie - w napisałeś działania, w obliczyłeś prawidłowe wyniki, w sformułowałeś właściwe odpowiedzi.

Kolejnym przykładem, który można zastosować bez specjalnego przygotowania może być szablon oceny kształtującej do umiejętności pisania w języku angielskim.

Przykład 2- edukacja język angielski.

Szablon oceny kształtującej do umiejętności pisania w języku angielskim.

Pierwsze dwa elementy oceny kształtującej zostały zawarte w poniższej tabeli. Nauczyciel oceniając pracę ucznia oznacza stopień wypełnienia poszczególnych wymagań rysując emotikony:

- :-) - uczeń spełnia wymagania
- :-(- uczeń nie spełnia wymagań
- ;-)- uczeń częściowo spełnia wymagania

Jeśli uczeń doskonale poradził sobie z zadaniem, nauczyciel rysuje uśmiechniętą buzię przy danym kryterium w drugiej kolumnie tabeli. Jeśli uczeń nie poradził sobie z zadaniem nauczyciel rysuje smutną lub neutralną buzię przy odpowiednim kryterium w czwartej kolumnie tabeli.

Pozostałe dwa elementy oceny kształtującej nauczyciel sporządza wybierając właściwe dla ucznia określenia.

Nacobezu:

Nacobezu w formie tabeli jest dostępne na końcu szablonu.

Jak to poprawić?

- Starannie uzupełniaj zdania w zeszytach ćwiczeń i na karcie pracy.
- Pisz angielskie słówka mamie lub tacie na placach i poproś, aby zgadli co napisałeś/łaś.
- Poproś rodziców lub kogoś starszego aby od czasu do czasu zrobił ci dyktando - użyj tekstów z książki.
- Na kartce papieru napisz kilka zdań w ten sposób.

WHEN	DO	YOU	GET	UP?
------	----	-----	-----	-----

Potnij zdania na pojedyncze wyrazy, następnie spróbuj je ułożyć w poprawne zdanie.

W jakim kierunku pracować?

- zapisuj jak najwięcej nowych zdań w zeszyte,
- spróbuj czasami przepisać kilka zdań z poznanych czytanek lub komiksów,
- pisz do kolegów/rodziców/rodzeństwa SMS po angielsku.

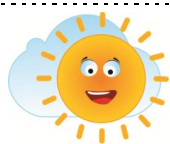
	Imię _____		
To już potrafisz!		Umiem napisać 2-3 zdania o sobie.	
		Umiem opisać swoje ulubione zwierzę.	
		Umiem opisać swój dzień (3-4 zdania).	
		Układam zdania z rozsypanki wyrazowej.	
		Umiem napisać pytanie do odpowiedzi	
		Potrafę dokończyć rozpoczęte zdania.	
		Odpowiadam pisemnie na pytania pełnymi zdaniami.	
		Piszę po angielsku wyrazy w dobrym tempie.	
		Uzupełniam ćwiczenia do końca. Nie zostawiam pustych miejsc.	
			Nad tym muszę popracować!

Przykład 3 - edukacja polonistyczna.

Szablon oceny kształtującej- Rozpoznawanie części mowy

Poniższy szablon służy do stworzenia co najmniej czterech ocen kształtujących z obszaru znajomości części mowy. Z poniższych sformułowań należy wybrać właściwe dla ucznia i umieścić je w czterech polach tabeli (4 elementy oceny kształtującej).

 <p>Rysunek słońca w tabelce jest symbolem pierwszego elementu informacji zwrotnej, czyli tego, co uczeń robi dobrze. Nauczyciel może wzmocnić swój komunikat słowami typu: <i>cieszę się, doceniam, podoba mi się, że, jestem dumna, że</i></p>	 <p>Rysunek słońca za chmurką z deszczem w tabelce jest symbolem drugiego elementu informacji zwrotnej, czyli tego, z czym uczeń ma trudności. Nauczyciel może tu dodać sformułowania typu: <i>masz trudności z, nie zauważyłam, żebyś, mylisz, niepoprawnie podajesz</i></p>
---	--

żeby pokonać swoje trudności.

Rysunek słońca na tle chmurki w tabelce jest symbolem trzeciego elementu informacji zwrotnej, czyli tego, jak uczeń może pracować,

rozwijaniem ćwiczonych umiejętności.

Rysunek tęczy w tabelce jest symbolem czwartego elementu informacji zwrotnej, czyli tego, w jakim kierunku pracować nad

Nacobezu do części mowy:

- Wskażesz wśród wyrazów/w zdaniu/ tekście nazwy czynności dziejących się **teraz**, wczoraj i jutro (czasowniki).
- Wskażesz wśród wyrazów/w zdaniu/tekście nazwy osób, rzeczy, roślin i zwierząt (rzeczowniki).
- Wskażesz w rozsypance/ w zdaniu/ tekście wyrazy określające cechy osób, rzeczy, roślin i zwierząt (przymiotniki).

I – pierwsza część oceny kształtującej – co dobre?

- Poprawnie wskazałeś wśród wyrazów/w zdaniu/ tekście nazwy czynności (czasowniki).
- Poprawnie wskazałeś wśród wyrazów/w zdaniu/ tekście nazwy czynności dziejących się dziś, (czasowniki).
- Poprawnie wskazałeś wśród wyrazów/w zdaniu/ tekście nazwy czynności dziejących się wczoraj (czasowniki).
- Poprawnie wskazałeś wśród wyrazów/w zdaniu/ tekście nazwy czynności dziejących się jutro (czasowniki).
- Poprawnie wskazałeś wśród wyrazów/w zdaniu/ tekście 3/2 nazwy / 1 nazwę czynności dziejących się dziś, wczoraj i jutro (czasowniki).
- Poprawnie wskazałeś wśród wyrazów/w zdaniu/tekście nazwy osób, rzeczy, roślin i zwierząt (rzeczowniki).
- Poprawnie wskazałeś wśród wyrazów/w zdaniu/tekście 3/2 nazwy / 1 nazwę osób, rzeczy, roślin i zwierząt (rzeczowniki).
- Poprawnie wskazałeś w rozsypance/ w zdaniu/ tekście wyrazy określające cechy osób, rzeczy, roślin i zwierząt (przymiotniki).
- Poprawnie wskazałeś w rozsypance/ w zdaniu/ tekście 3/2 wyrazy określające /1 wyraz określający cechy osób, rzeczy, roślin i zwierząt (przymiotniki).

II – druga część oceny kształtującej – co źle?

- Miałeś trudność ze wskazaniem w zdaniu/ tekście wszystkich nazw czynności (czasowniki).
- Miałeś trudność ze wskazaniem wśród wyrazów/w zdaniu/ tekście nazw czynności dziejących się dziś (czasowniki).
- Miałeś trudność ze wskazaniem wśród wyrazów/w zdaniu/ tekście nazw czynności dziejących się wczoraj (czasowniki).
- Miałeś trudność ze wskazaniem wśród wyrazów/w zdaniu/ tekście nazw czynności dziejących się jutro (czasowniki).
- Miałeś trudność ze wskazaniem wśród wyrazów/w zdaniu/tekście nazw osób, rzeczy, roślin i zwierząt (rzeczowniki).
- Miałeś trudność ze wskazaniem w rozsypance/ w zdaniu/ tekście wyrazów określające cechy osób, rzeczy, roślin i zwierząt (przymiotniki).

III – trzecia część oceny kształtującej – jak poprawić?

- Pamiętaj, że czasowniki to wyrazy oznaczające czynność, odpowiadają na pytanie: co robi?, co się z nim dzieje?
- Sprawdzaj, czy wyraz jest czasownikiem, próbując pokazać go swoim ciałem.
- Pamiętaj, że rzeczowniki to wyrazy, które nazywają osoby, rzeczy, rośliny i zwierzęta, odpowiadają na pytanie: kto? co?
- Pamiętaj, że przymiotniki to wyrazy określające cechy osób, rzeczy, roślin i zwierząt. Odpowiadają na pytanie: jaki?, który?

IV – czwarta część oceny kształtującej – jak udoskonalić?

- Pobawcie się w kalambury. Rysujcie lub pokazujcie rzeczownik, przymiotnik lub czasownik, odgadujcie słowo i określajcie, jaką jest częścią mowy.
- Zagrajcie w części mowy (tak jak w grę „Państwa, miasta”). Narysujcie tabelkę z kolumnami: rzeczownik – osoba (imię, zawód, itp.), rzeczownik - zwierzę, rzeczownik - roślina, rzeczownik – rzecz; przymiotnik; czasownik.
- Stwórz dla kolegi obrazek, którego poszczególne części z wpisanymi wyrazami pomalowane zgodnie z legendą (czasownik – np. na zielono, rzeczownik na niebiesko, przymiotnik – na różowo) ujawnią obrazek.

Poniżej znajduje się szablon interaktywny, który daje możliwość utworzenia, co najmniej czterech informacji zwrotnych dotyczących znajomości części mowy. Nauczyciel:

1. Wpisuje imię wybranego ucznia.
2. W każdym polu informacji zwrotnej nauczyciel może co najmniej dwukrotnie skorzystać z listy rozwijanej i wybrać odpowiedni komunikat, daje to możliwość wstawienia dwóch gotowych zdań (pole: kliknij i wybierz), miejsca wykropkowane pozwalają na wpisanie ręczne konkretnych przykładów po wydrukowaniu tabelki.
3. Pole: kliknij tu aby wprowadzić tekst pozwala na wpisanie własnego tekstu z klawiatury komputera.
4. Istnieje możliwość edycji tekstu w polach: „kliknij i wybierz tekst”, ale wymaga to zastosowania funkcji developer w pasku narzędzi.

 <p>Bardzo mnie cieszy, że:</p> <p>Kliknij i wybierz</p> <p>Kliknij i wybierz</p> <p>Kliknij i wybierz</p>	 <p>Masz (duże) trudności w:</p> <p>Kliknij i wybierz</p> <p>Kliknij i wybierz</p>
 <p>Jak możesz to poprawić:</p> <p>Kliknij i wybierz</p> <p>Kliknij i wybierz</p>	 <p>Jak możesz pracować dalej:</p> <p>Kliknij i wybierz</p>

Przykładowa informacja zwrotna, wygenerowana po wykorzystaniu interaktywnego szablonu:

Przykładowa informacja zwrotna

Alicjo!	
 <p>Gratuluje Ci! Bardzo dobrze wskazałeś wśród wyrazów nazwy osób, rzeczy, roślin i zwierząt.</p>	 <p>Widzę, że masz jeszcze trudności ze wskazywaniem nazw osób, rzeczy, roślin i zwierząt w zdaniu.</p>
 <p>Jeśli nie jesteś pewien czy wyraz w zdaniu to nazwa osoby, rzeczy, rośliny lub zwierzęcia zastanów się czy odpowiada ona na pytanie kto? co?</p>	 <p>Pobaw się w kalambury gdzie hasłami będą rzeczowniki – nazwy osób, rzeczy, roślin lub zwierząt.</p>

Szczególną wartość ma - zdaniem autorów programu - trzeci i czwarty element oceny kształtującej, jakimi są wskazówki dotyczące poprawy pracy dziecka oraz propozycje zadań i aktywności, które mają doskonalić pożądane umiejętności i postawy. Są to najczęściej takie aktywności, które wymagają współpracy i wsparcia ze strony rodziców dziecka, np.:

- *Dokładanie zaplanuj i przygotuj z kimś dorosłym np. sałatkę owocową. W tym celu znajdzie przepis, zróbcie zakupy, przygotujcie danie zgodnie z instrukcją. Na końcu dokonajcie obliczeń typu: Jaki był koszt przygotowania sałatki? Ile ważyły wszystkie produkty? Ile produktów znalazło się w sałatce?*
- *Wymyśl dla rodziców zadanie tekstowe wykorzystujące dzielenie, które sprawdzi, czy pamiętają jak wykonać takie działania.*
- *Po przeczytaniu fragmentu lektury opowiedz rodzicom, co zapamiętałeś.*
- *Przygotuj w domu małe przedstawienie dla bliskich. Wręcz im listę dobrych manier oraz bilety i poproś, by jako widzowie zastosowali zasady, które obowiązują w teatrze.*

Rozdział IV

Komentarz metodyczny do obudowy dydaktycznej

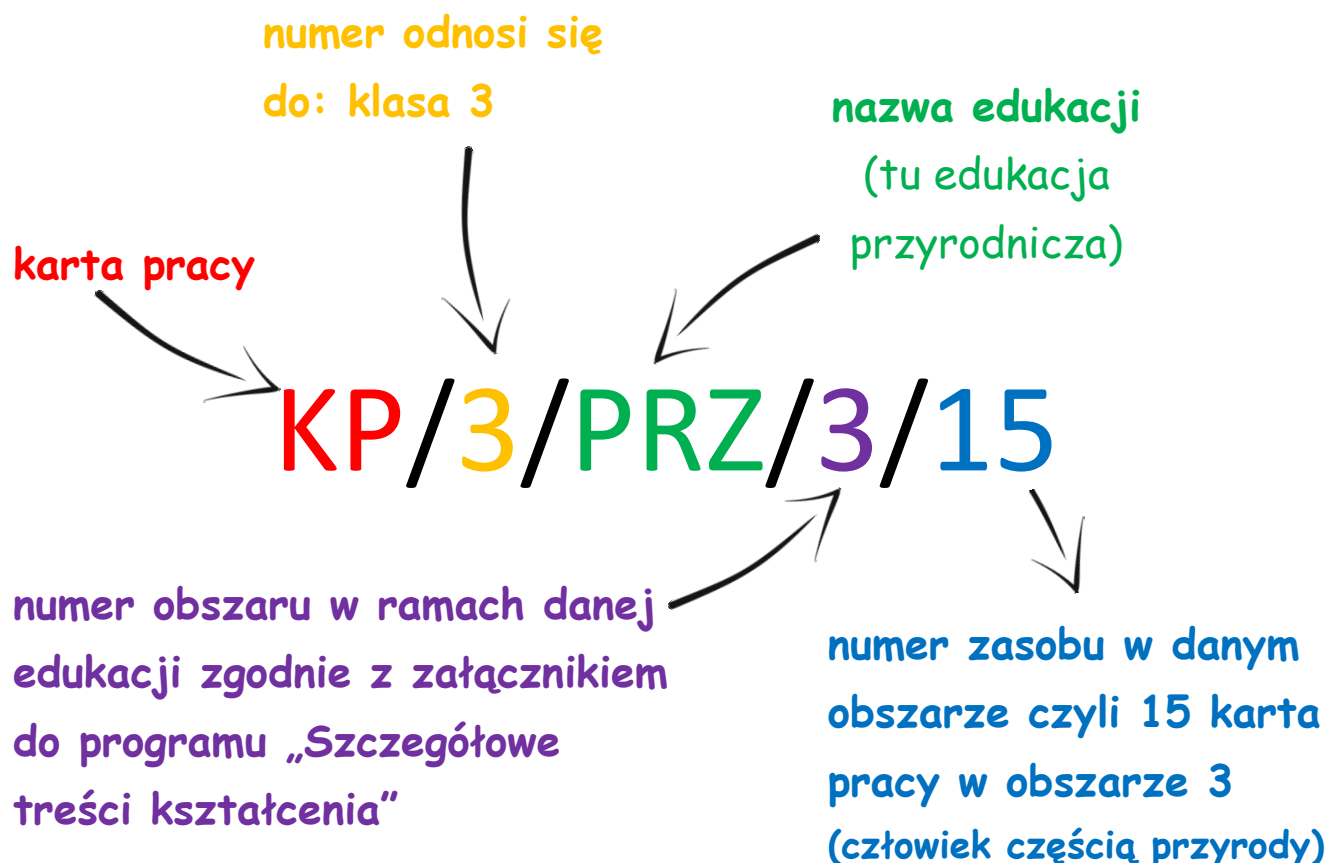
O bogactwie obudowy dydaktycznej programu pisaliśmy już w przewodnikach dla klasy pierwszej i drugiej. Łatwy dostęp do strony programu oraz jej przejrzysty i czytelny wygląd pozwala na to, aby z zasobów tych korzystali nie tylko nauczyciele wdrażający program, ale wszyscy ci, którzy chcą w codziennej pracy stosować karty pracy, gry, quizy, prezentacje, czy szablony ocen kształtujących wypracowane przez autorów programu. Ogromną zaletą tych narzędzi jest to, że można z nich korzystać podczas pracy z podręcznikiem rządowym oraz z każdym z oferowanych przez wydawnictwa edukacyjne materiałów ćwiczeniowych. Ponieważ Podstawa programowa kształcenia ogólnego przewiduje opanowanie wiadomości i umiejętności uczniów kończących pierwszy etap edukacyjny na koniec klasy trzeciej, możliwe jest również swobodne korzystanie z obudowy dydaktycznej, np. wykorzystanie w klasie trzeciej wybranych quizów przewidzianych przez autorów programu dla klasy drugiej, czy nawet pierwszej. Szczegółowe zestawienie wszystkich materiałów dydaktycznych znajduje się w załącznikach do niniejszego programu. Materiały są do pobrania na stronie projektu zo.quizforum.pl, dostępne będą również na portalu „Scholaris”. Poniżej przedstawiamy zestawienie materiałów dostępnych w ramach obudowy dydaktycznej dla klasy trzeciej.

EDUKACJA	POL	MAT	PRZYZR	SPOŁ	PLAST.	MUZ.	J.ANG	KOMP.	TECH.	W-F
KARTY DYDAKTYCZNE DO KOPIOWANIA	78	78	78	46	16	16	134	19	19	16
QUIZY INTERAKTYWNE	220	220	220	120	50	50	460	30	30	15
PREZENTACJE (FILMY EDUKACYJNE, POWERPOINT i inne)	20	20	20	7	6	7	60	5	5	10
GRY INTERAKTYWNE	2	2	2	0	0	1	6	1	1	1

Wśród materiałów multimedialnych szczególną uwagę chcemy zwrócić na:

- W ramach edukacji polonistycznej - quizy interaktywne kształtujące umiejętność tworzenia dłuższych i krótszych wypowiedzi pisemnych: ogłoszenie, zaproszenie, list, życzenia, opowiadanie, sprawozdanie, opis przedmiotu, opis miejsca, notatka, opis postaci oraz w ramach obszaru: „Świat ortografii”- utrwalanie pisowni wyrazów ze spółgłoskami miękkimi, pisownia wyrazów z „nie’. Ciekawą propozycją, podobnie jak w klasie drugiej, są multimedialne dyktanda.
- W ramach edukacji matematycznej- quizy interaktywne doskonalące umiejętności praktyczne, takie jak: dobieranie pytania do zadania, określanie prawdziwości zdania, wybór odpowiedniej jednostki pomiaru, zamiana obcej waluty na złotówki oraz zadania niestandardowe. Zachęcamy także do zapoznania się z prezentacjami: Bajki matematyczne połączone z kartami pracy oraz zadania tekstowe - obliczanie w pamięci.
- W ramach edukacji język angielski- quizy interaktywne w formie dryli językowych- ćwiczenie użycia danej struktury poprzez jej wielokrotne powtarzanie. Uczeń słyszy pytanie/ zdanie, a następnie widząc obrazki lub inną odpowiedź, formułuje zdanie lub uczestniczy w dialogu. Po upływie określonego czasu wyświetla się prawidłowa odpowiedź. Przykładowe struktury to: *Where is the ticket office? What time is your train? How can I get? What time do you?*
- W ramach edukacji przyrodniczej- quizy interaktywne prezentujące polskie parki krajobrazowe.
- W ramach edukacji społecznej- quizy interaktywne, które mogą być wykorzystane jako wprowadzenie do pracy w grupie oraz związane z finansami (ile to kosztuje, nie marnuj żywności, stałe wydatki). Obszar: *Poczucie patriotyzmu i przynależności do kraju i Europy* został w całości poświęcony prezentacji województw w Polsce. Nauczyciel może wybrać województwa według własnego uznania. Materiał multimedialny pozwala także na zorganizowanie klasowego lub szkolnego konkursu na temat województw w Polsce.

Karty pracy oraz quizy interaktywne opatrzone są numeracją i kodem. Przypominamy o sposobie **odczytywania kodu**:

W przypadku innych zasobów zmienia się oznaczenia na samym początku kodu, i tak:

● Q – quiz interaktywne np.: **Q/3/MAT/3/13** - oznacza:

quiz interaktywny dla klasy 3, edukacja matematyczna, obszar 3 (zadania tekstowe), zadanie 13 w ramach obszaru.

Poniżej zamieszczamy przykładowe karty oraz instrukcje do nich, żywiąc przekonanie, że ich wartość merytoryczna, precyzyjny opis oraz szata graficzna zachęcą nauczycieli do ich stosowania w pracy.

Przykład 1 - karta pracy nr **KP/3/PRZ/3/15** do edukacji przyrodniczej: CZŁOWIEK CZĘŚCIĄ PRZYRODY.

KP/3/PRZ/3/15

Klasa 3 - EDUKACJA PRZYRODNICZA: CZŁOWIEK CZĘŚCIĄ PRZYRODY

1. Połącz w pary części budowy wewnętrznej człowieka, które razem współpracują.

naczynia
krwionośne

mięśnie

nerwy

drogi
oddechowe

mięśnie

drogi
oddechowe

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

karta
pracy

edu. przyrodnicza

KP/3/PRZ/3/15

Przykład 2 - karta pracy nr **KP/3/SPO/2/4** do edukacji społecznej: PRZYNALEŻNOŚĆ DO RODZINY I SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.

KP/3/SPO/2/4

Klasa 3 - EDUKACJA SPOŁECZNA: PRZYNALEŻNOŚĆ DO RODZINY I SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

1. Połącz święto z datą, kiedy je obchodzimy.

Dzień Ojca

Dzień Kobiet

Dzień Dziadka

Dzień Matki

Dzień Dziecka

Prima Aprilis

Dzień Babci

Dzień Chłopaka

21
styczeń

22
styczeń

8
marzec

1
kwiecień

26
maj

1
czerwiec

23
czerwiec

30
wrzesień

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

karta
pracy

edu. społeczna

KP/3/SPO/2/4

Przykład 3 - Scenariusz karty pracy **KP/3/JA/6/5**.

Klasa	III	numer	KP/3/JA/6/5
edukacja	Język angielski		
obszar tematyczny	Miejsca w mieście		
Cel	Wprowadzenie słownictwa stosowanego w opisie miejsc w mieście.		
instrukcja pracy z kartą	<p>Słownictwo: Miejsca w mieście: school, cinema, shopping center, police station, park, bus stop, hospital, swimming pool, toy shop, supermarket, newsagent's</p> <p>Zadanie 1 Uczniowie układają domino poprzez łączenie wyrazów, tak aby powstała nazwa miejsc w mieście. Dzieci wycinają kartoniki niebieskie i żółte a następnie je wszystkie dobierają. Ćwiczenie należy powtórzyć na kolejnej lekcji. Kartoniki można wkleić do zeszytu, ale dopiero po kilkukrotnym ich wykorzystaniu. Manipulowanie kartkami w rękach pomaga lepiej zapamiętać poznawane wyrazy, szczególnie uczniom z silną inteligencją kinestetyczną.</p>		
Czas pracy	10 min		
Uwagi			

Przykład 4 - Karta pracy nr **KP/3/JA/6/5** - edukacja język angielski.

MARKET	SCHOOL	SCHOOL	CL
NEIGHBOURHOOD	SHOPPING	CENTRE	POLICE
STATION	BUS	STOP	HOSPITAL
HOSPITAL	SWIMMING	POOL	TOY
SHOP	NEWS	AGENT'S	SUPER

Chcąc zachęcić nauczycieli do korzystania z bogactwa obudowy dydaktycznej programu przedstawiamy poniżej przykładowe scenariusze zajęć oraz projektów edukacyjnych, w których wykorzystane zostały karty pracy oraz quizy interaktywne.

Scenariusz zajęć nr 1.

Sprawnie posługuję się kalendarzem - scenariusz zajęć z edukacji matematycznej dla klasy trzeciej.

Cele zajęć:

- doskonalenie umiejętności zapisywania liczb w systemie rzymskim,
- doskonalenie umiejętności odczytywania, zapisywania dat i ich chronologicznego porządkowania.

Cele w języku ucznia:

- zapiszę i odczytam daty zapisane w różny sposób,
- zapiszę liczby na sposób rzymski i arabski,
- używając kalendarza obliczę, ile czasu minęło od jednego do drugiego wydarzenia.

Elementy obudowy dydaktycznej programu do wykorzystania podczas zajęć:

- karta pracy nr KP/3/MAT/6/1,
- quizy interaktywne nr Q/3/MAT/6/9 do Q/3/MAT/6/15.

Przybory i pomoce: kalendarz klasowy (potrzebny jest taki kalendarz, na którym są wszystkie miesiące roku).

Przebieg zajęć:

- 1.** Zajęcia mają charakter powtórzeniowy. Dzieci doskonalą zdobyte już umiejętności posługiwania się kalendarzem. Utrwalają kolejność miesięcy, sprawdzają, czy znają liczbę dni w każdym miesiącu i kolejność miesięcy w roku.
- 2.** Zadanie na rozgrzewkę: Podział dzieci na zespoły 5 - osobowe. Zadaniem każdego zespołu jest ustawienie się od najmłodszego do najstarszego. Przy wykonaniu tego zadania dzieci korzystają z dużego kalendarza klasowego. Następnym zadaniem jest zapisanie dat urodzin kolejnych dzieci w zeszyte oraz ustalenie,

ile dni upływa od urodzin pierwszego dziecka do drugiego, od drugiego do trzeciego itd.

3.

Wykonanie karty pracy **KP/3/MAT/6/1** przez uczniów.

KP/3/MAT/6/1

Klasa 3 - EDUKACJA MATEMATYCZNA: WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNE

1. W jaki dzień tygodnia odbędzie się wycieczka?

☐ *poniedziałek*
 ☐ *piątek*
 ☐ *wtorek*

2. Jaką cyfrą rzymską możesz zastąpić nazwę miesiąca w dacie wycieczki?

☐ *IV*
 ☐ *V*
 ☐ *VI*

3. W pierwszą niedzielę po wycieczce Tola ma urodziny. Który to dzień maja?

☐ *18*
 ☐ *26*
 ☐ *25*

4. Jaki dzień miesiąca to trzeci czwartek maja?

☐ *8*
 ☐ *15*
 ☐ *22*

5. W każdą niedzielę maja Tola spotykała się z koleżankami. Ile razy spotkały się dziewczynki?

☐ *3*
 ☐ *4*
 ☐ *5*

6. Spotkania dziewczynek rozpoczynały się o 16:30, a kończyły o 18:30. Jak długo trwało spotkanie?

☐ *4 godziny*
 ☐ *3 godziny*
 ☐ *2 godziny*

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

karta
pracy

edu.matematyczna

KP/3/MAT/6/1

PRZEWODNIK METODYCZNY do klasy 3

str. 46

4.

Wykonanie quizów interaktywnych przez wybranych uczniów. Nauczyciel może wykorzystać quizy zaproponowane przez nas lub też wybrać inne, w zależności od potrzeb klasy. Nauczyciel może wybierać quizy o różnym stopniu trudności w zależności od możliwości i potrzeb dzieci

quiz
z edukacji
matematycznej
klasa III
slajd 2 z 10

quiz
z edukacji
matematycznej
klasa III
slajd 3 z 10

5.

Jeżeli są w klasie uczniowie o uzdolnieniach matematycznych, warto przygotować dla nich dodatkowe zadania, aby po szybszym wykonaniu kart pracy, mogli rozwijać swoje zainteresowania, np. ułożenie zadania tekstowego dla kolegów i koleżanek z klasy, w którym uczeń zastosuje obliczenia związane z kalendarzem.

6.

Wybierz sobie pracę domową:

- Wypisz daty urodzin swojej mamy, taty i rodzeństwa. Uszereguj daty od najwcześniejszej do najpóźniejszej. Oblicz, ile upłynęło czasu (ile lat lub miesięcy) między datą pierwszą a drugą, drugą a trzecią, trzecią a czwartą itd. Oblicz, ile czasu upłynęło od najwcześniejszej do najpóźniejszej daty.
- Zapisz datę urodzin swojego najlepszego kolegi/ najlepszej koleżanki. Zapisz, kto z was jest młodszy. Oblicz, o ile dni młodsza jest ta osoba.

Scenariusz 2 numer 2.

Żaby i rzodkiewki – scenariusz zajęć z edukacji polonistycznej dla klasy trzeciej

Cele zajęć:

- doskonalenie umiejętności zapisywania wyrazów z trudnością ortograficzną,
- utrwalenie zasady ortograficznej- wymiennosc „ż” na „g”,
- utrwalenie zasady ortograficznej- wymiennosc „rz” na „r”.

Cele w języku ucznia:

- zapiszę poprawnie 10 wyrazów z „rz”,
- zastosuję zasadę „RZ wymienia się na R”,
- zapiszę poprawnie 10 wyrazów z „ż”,
- zastosuję zasadę „Ż wymienia się na G”.

Elementy obudowy dydaktycznej programu do wykorzystania podczas zajęć:

- karta pracy nr KP/3/POL/4/16, KP/3/POL/4/17, KP/3/POL/4/18, KP/3/POL/4/19,
- quizy interaktywne nr Q/3/POL/4/30, Q/3/POL/4/31, Q/3/POL/4/32.

Przebieg zajęć:

- zajęcia mają charakter powtórzeniowy. Dzieci doskonalą umiejętności ortograficzne, podczas tych zajęć będzie to umiejętność stosowania zasad wymienności „rz” na „r” oraz „ż” na „g”.
- na początek proponujemy wykorzystanie popularnych wierszyków ortograficznych, na przykład:

☺ Stonóżka (Hanna Badura).

☺ Gdzie w borze kręta wije się dróżka.

☺ Tam żwawo kroczy mała stonóżka.

☺ Nóżka za nóżką - kroczy ostrożnie.

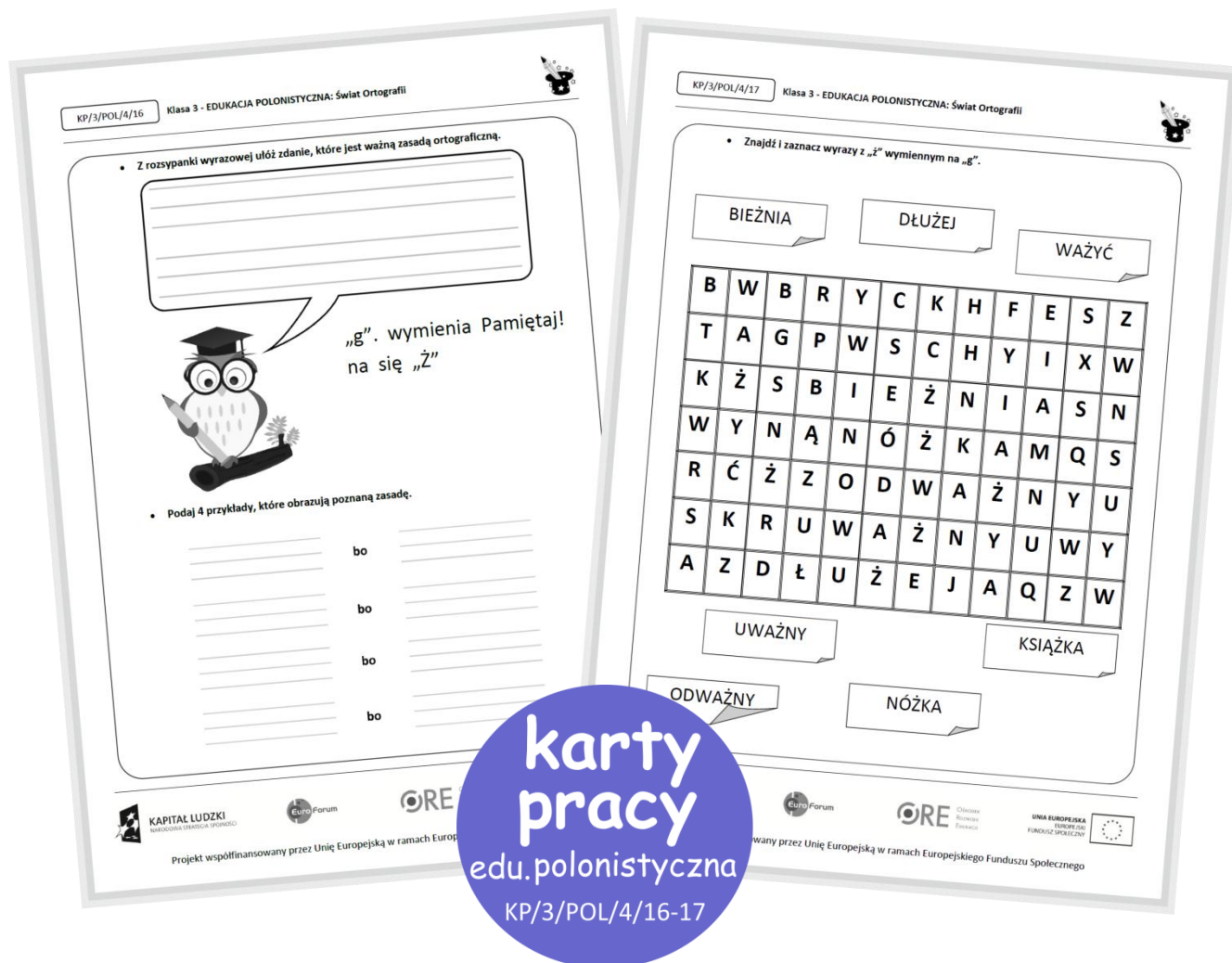
☺ Musi uważać na każdy korzeń.

☺ „Ż” z kropczką tam wstawiamy,
gdzie na „g” je wymieniamy.

☺ Drzewo- drewna, dworzec- dworca.

☺ Rycerz- rycerski, żołnierz- żołnierski.

Następnie dzieci wykonują karty pracy dostępne w zasobach obudowy dydaktycznej programu, np. KP/3/POL/4/16, KP/3/POL/4/17, KP/3/POL/4/18, KP/3/POL/4/19.

KP/3/POL/4/18 Klasa 3 - EDUKACJA POLONISTYCZNA: Świat Ortografii

• Znajdź i zaznacz wyrazy z „ż”.

ŁYŻKA

ŻURAW

ŻUK

Ż	U	R	A	W	K	F	N	Ż	Ż	L
Ł	T	A	K	Ż	E	E	A	A	F	L
Y	U	P	Z	Q	Z	R	G	Ż	F	U
Ż	L	W	D	G	T	I	F	U	J	I
K	N	K	W	I	E	Ż	A	K	E	I
A	H	K	U	L	H	E	J	O	Ż	T

WIEŻA

TAKŻE

JEŻ

ŻAGIEL

ŻART

KAPITAŁ LUDZKI
INICJATYWA STRATEGIA OŚWIECENIA
 EuroForum
 ORE
Ośrodek Rozwoju Edukacji
 UNIA EUROPEJSKA
ROZWOJ I PRACY
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KP/3/POL/4/19 Klasa 3 - EDUKACJA POLONISTYCZNA: Świat Ortografii

• Znajdź i zaznacz wyrazy z „rz” i „ż”.

ŻYTO

WIERZBA

NÓŻ

W	T	P	G	W	F	Ż	Y	T	O	K	M
I	A	R	Z	E	Ż	U	C	H	A	O	K
E	L	W	Q	L	I	F	N	Ó	Ż	Ż	F
R	E	K	H	R	Z	A	D	K	O	U	L
Z	R	B	U	I	T	W	S	J	Y	C	C
B	Z	Q	T	F	S	O	H	F	E	H	Q
A	D	T	C	H	Ó	R	Z	L	C	O	H

RZADKO

TALERZ

KOŻUCH

TCHÓRZ

RZEŻUCHA

KAPITAŁ LUDZKI
INICJATYWA STRATEGIA OŚWIECENIA
 EuroForum
 ORE
Ośrodek Rozwoju Edukacji
 UNIA EUROPEJSKA
ROZWOJ I PRACY
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Po wykonaniu kart pracy proponujemy zabawę w pojedynek ortograficzny. Uczniowie dobierają się parami. Każda para dostaje zestaw wyrazów. Dzieci mają za zadanie podzielić wyrazy na dwie grupy - np. wyrazy z "ż" i "rz". Wygrywa para, która zrobi to najszybciej i bez błędów. Przykładowy zestaw wyrazów: ...aba,odkiewka,qd, ...ycie,epa, ...peja..., ko...uch, ...e...ucha itp.
- Następnie dzieci wykonują quizy interaktywne, np. **Q/3/POL/4/30**, **Q/3/POL/4/31**, **Q/3/POL/4/32**.

Proponujemy quizy, które zostały opracowane w formie krzyżówki lub wykreślanki, gdyż dzieci lubią takie formy utrwalania wiedzy. Quizy zostały tak skonstruowane, aby każde dziecko miało wielokrotną możliwość wpisania wyrazu z trudnością ortograficzną. Dziecko, które poprawnie rozwiąże krzyżówkę, otrzymuje pozytywny komunikat od Zaczarowanego Ołówka.

- Na zakończenie proponujemy kalambury ortograficzne. Dzieci dzielimy na dwa lub trzy zespoły. Kolejne dzieci losują wyrazy z „rz” i „ż” i pokazują je za pomocą ruchów, czy też mimiki twarzy. Pozostali członkowie grupy odgadują znaczenie wyrazu i otrzymują punkt za poprawną odpowiedź.
- Wybierz sobie pracę domową:
 - Ułóż krótką historię, w której wykorzystasz 5 wyrazów z „rz” i 5 wyrazów z „ż”.
 - Ułóż rymowankę na temat dowolnego wyrazu z „rz”, który wymienia się na „r”.
 - Ułóż rymowankę na temat dowolnego wyrazu z „ż”, który wymienia się na „g”.

Pomagam w zarządzaniu budżetem domowym – scenariusz zajęć z edukacji społecznej dla klasy trzeciej.

Cele zajęć:

- wprowadzenie pojęcia budżet domowy,
- wyjaśnienie czym są wydatki, a czym dochody,
- kształtowanie potrzeby oszczędności, szacunku do pracy oraz wrażliwości na potrzeby innych.

Cele w języku ucznia:

- wyjaśnię, co oznacza budżet domowy,
- wymienię co najmniej 2 przykłady wydatków i dochodów w budżecie domowym,
- ułożę pozycję budżetu domowego od najdroższej do najtańszej,
- porozmawiam z rodzicami o stałych wydatkach w budżecie domowym.

Elementy obudowy dydaktycznej programu do wykorzystania podczas zajęć:

- karta pracy nr: KP/3/SPO/1/15, KP/3/SPO/1/16,
- quizy interaktywne nr Q/3/SPO/1/14, Q/3/SPO/1/15, Q/3/SPO/1/16, Q/3/SPO/1/17.

Przebieg zajęć:

1.

Nauczyciel pisze na tablicy słowo BUDŻET w słupku - zadaniem dzieci jest dopisanie do każdej litery słowa innych słów, które kojarzą z finansami/pieniężmi np. B - banknot, bank, U - ukraść, D - drogo, Ż - ..., E - elektroniczne konto, T - tanio.

2.

Następnie rozdaje dzieciom arkusze papieru z napisem na środku budżet domowy - zadaniem dzieci jest stworzenie mapy skojarzeń ze słowem. Nauczyciel pomaga poprzez zadawanie pytań: Skąd się biorą pieniądze w waszym domu? Jakie specjalne okazje mogą powiększyć budżet domowy? Na co wasi rodzice wydają pieniądze każdego miesiąca? W miarę możliwości nauczyciel generuje słowa: wynagrodzenie, czynsz, opłata, prezent, bilety, premia, lokata itp.

Po wykonaniu mapy skojarzeń dzieci otaczają czerwona pętla słowa, które kojarzą im się z wydawaniem pieniędzy i niebieska pętla słowa, który kojarzą im się z otrzymywaniem pieniędzy. Dzieci prezentują swoje mapy myśli. W podsumowaniu tego etapu nauczyciel wprowadza pojęcia wydatki i dochody.

3.

Uczniowie wykonują quizy interaktywne: **Q/3/SPO/1/14**, **Q/3/SPO/1/15** (na tablicy interaktywnej, lub najlepiej przy stanowiskach komputerowych lub na tabletach) - Quiz interaktywny (wykreślanka), w którym uczniowie utrwalają podstawowe słowa związane z finansami. Uczeń ma za zadanie odszukać wyrazy związane z finansami, wśród ukrytych liter oraz quiz interaktywny (przeciągnij i upuść) kształtujący wiedzę na temat budżetu domowego. Uczeń ma za zadanie podzielić podane pojęcia na dwie grupy: wydatki i dochody.

4.

Następnie nauczyciel w ramach utrwalenia pracuje z wykorzystaniem karty pracy **KP/3/SPO/1/15** - z poniższych pojęć wybierz i zaznacz te, które stanowią wydatki gospodarstwa domowego. Jak sądzisz jest ich mało czy dużo?

KP/3/SPO/1/15 Klasa 3 - EDUKACJA SPOŁECZNA: KONTAKTY Z RÓWIEŚNIKAMI I DOROSŁYMI

1. Z poniższych pojęć wybierz i zaznacz te, które stanowią wydatki gospodarstwa domowego. Jak sądzisz jest ich mało czy dużo?

Items on the worksheet:

- premia
- opłata za prąd
- wynagrodzenie mamy
- wynagrodzenie taty
- buty na zimę
- opłata za wodę
- PREMIA
- TATY
- opłata za telefon komórkowy
- napoje
- bilety autobusowe
- żywność
- benzyna i utrzymanie samochodu

Logos at the bottom: KAPITAŁ LUDZKI, Euro Forum, ORE, UNIA EUROPEJSKA.

karta
pracy
edu. społeczna
KP/3/SPO/1/15

5.

Podsumowanie lekcji z wykorzystaniem techniki zdań podsumowujących:
Zrozumiałem, Zapamiętałem, Zastanowiło mnie to, że lub podobne.

6.

Wybierz sobie prace domową:

- dowiedz się ile kosztuje miesięcznie opłata za Internet w Twoim domu,
- wymyśl 3 ciekawe sposoby na oszczędzanie pieniędzy,
- powiedz swoim rodzicom jak bardzo doceniasz ich pracę.

7.

Uczniowie uczą się zarządzać budżetem domowym - wykorzystanie quizu - **Q/3/SPO/1/16** – Ile to kosztuje?, w którym uczniowie układają pozycje budżetu domowego od najdroższej do najtańszej oraz karty pracy: **KP/3/SPO/1/16** (patrz poniżej).

karta
pracy
edu. społeczna
KP/3/SPO/1/16

KP/3/SPO/1/16

Klasa 3 - EDUKACJA SPOŁECZNA: KONTAKTY Z RÓWIEŚNIKAMI I DOROSŁYMI

- Ala jedzie na wycieczkę szkolną. Od rodziców dostała **50zł** kieszonkowego, a od babci dostała jeszcze **10zł**. Wpisz w tabelę dochody i wydatki Ali.

Budżet Ali

Pamiątki	20zł
Lody	15zł
Paczki	7zł
Napoje	15zł
Słodycze	10zł

DOCHODY		WYDATKI	
Co?	Ile?	Co?	Ile?
RAZEM		RAZEM	

- Zastanów się czy Ala dobrze skalkulowała swój budżet? Pomóż dziewczynce dobrze zaplanować wszystkie wydatki.

Budżet Ali

_____	<div>[]</div> <div>[]</div> <div>[]</div> <div>[]</div> <div>[]</div>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓRNOŚCI

Ośrodek
Rozwoju
Edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Let's travel – scenariusz zajęć z edukacji język angielski dla klasy trzeciej

Cele zajęć:

- utrwalenie określania godzin oraz przyimka „at”,
- utrwalenie pytania: What time is,
- utrwalenie wymowy nazw wybranych krajów i miast europejskich,
- kształtowanie umiejętności mówienia (controlled practice) i słuchania (listening for details).

Cele w języku ucznia:

- potrafię nazwać i zrozumieć podawana godzinę,
- potrafię zapytać się o której godzinie odjeżdża mój pociąg,
- potrafię poprawnie wypowiedzieć nazwy kilku miast europejskich.

Elementy obudowy dydaktycznej programu do wykorzystania podczas zajęć:

- karta pracy nr: KP/3/JA4/3-4,
- quizy interaktywne.

Przebieg zajęć:

1.

Przypomnienie określania godzin – „wyścig do tablicy”. Nauczyciel rysuje na tablicy dwie tarcze zegarowe bez wskazówek. Dzieli uczniów na dwa rzędy. Każdy rząd ustawia się naprzeciwko jednej tarczy zegarowej, nauczyciel głośno mówi godzinę np. It's half past nine past – pierwsi uczniowie z każdego rzędu podbiegają do swoich tarcz zegarowych i rysują wskazówki, tak aby przedstawić usłyszana godzinę. Następnie zmiana - kolejna godzina i kolejna para uczniów.

2.

Uczniowie wracają do ławek. W międzyczasie nauczyciel pisze na tablicy nazwy miast. London, Bristol, Glasgow, Dublin, Liverpool, Berlin, Prague, Bratislava, Lisbon, Lviv, Paris. Nazwy powinny być rozsypane po tablicy (bałagan) – ale przy każdej powinien być numer.

3.

Nauczyciel wymawia nazwę, a uczniowie powtarzają – 2-3 razy. Następnie nauczyciel wprowadza zabawę: znikające nazwy – prosi dzieci, aby przez minutę przyjrzały się nazwom miast i zapamiętały ich położenie. Po minucie nauczyciel ściera dwie dowolne nazwy, tak aby pozostał numer. następnie pyta dzieci: What's number 1? Dzieci krzyczą nazwę miasta, które było pod numerem 1. Nauczyciel pilnuje poprawnej wymowy. Zabawę kontynuuje, aż wszystkie nazwy znikną z tablicy, a uczniowie z pamięci odtworzą – nauczyciel cały czas odnosi się do pytania: What's number 3? What's number 4? Gra to doskonały sposób na powtarzanie chórem i ćwiczenie wymowy w bardziej angażujący sposób.

4.

Następnie nauczyciel dzieli uczniów na grupy 6 osobowe i każdej rozdaje mapę Europy – mogą być same kontury krajów, najlepiej w formacie A3. Dodatkowo uczniowie dostają karteczki z nazwami miast: London, Bristol, Glasgow, Dublin, Liverpool, Berlin, Prague, Bratislava, Lisbon, Lviv, Paris. Ich zadaniem jest dopasowanie karteczek do państw. Nauczyciel monitoruje pracę – ważne jest dość szybkie tempo, ćwiczenie to ma przygotować uczniów do następnego etapu i stworzyć realny kontekst. Nauczyciel sprawdza zadanie na forum klasy.

5.

Praca w parach – w ramach grup nauczyciel dzieli dzieci na pary. Zadaniem dzieci będzie zaplanowanie podróży do wybranych miast. Nauczyciel podaje instrukcje do zadania (patrz poniżej) oraz modeluje rozmowę z wybranym uczniem. Następnie uczniowie pracują w parach z wykorzystaniem karty:

KP/3/JA/4/3-4.

karta pracy

edukacja
język angielski
KP/3/JA/4/3-4

KP/3/JA/4/3-4 Klasa 3- EDUKACJA JĘZYK ANGIELSKI: Na dworcu/ W metrze/ Na lotnisku

STUDENT 1

PART A. Ask and complete the departures times. WHAT TIME IS THE TRAIN TO..... ?

PART B. Say the departures times. IT'S AT.....

London	11.25 a.m
Bristol	
Glasgow	3.00 p.m
Dublin	
Liverpool	10.10 p.m
Berlin	
Prague	4.50 a.m
Lisbon	
Lviv	2.30 p.m
Bratislava	
Paris	7.45 p.m

KP/3/JA/4/3-4 Klasa 3- EDUKACJA JĘZYK ANGIELSKI: Na dworcu/ W metrze/ Na lotnisku

STUDENT 2

PART A. Listen and say the departures times. IT'S AT.....

PART B. Ask and complete the departures times. WHAT TIME IS THE TRAIN TO..... ?

London	
Bristol	10.30 p.m
Glasgow	
Dublin	6.45 a.m
Liverpool	
Berlin	11.00 a.m
Prague	
Lisbon	9.05 p.m
Lviv	
Bratislava	8.15 a.m
Paris	

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rundka bez przymusu: chętne pary prezentują wypowiedzi na forum klasy.

Praca domowa dla chętnych – do wykonania w parach: przygotowanie podobnej zadania z wybranymi miastami w Stanach Zjednoczonych i wykorzystanie pytania: *What time is the flight to* Chętne pary zaprezentują swoje zadanie na kolejnej lekcji.

Scenariusz zajęć nr 5.

I love free time! – scenariusz zajęć z edukacji język angielski dla klasy trzeciej

Cele zajęć:

- powtórzenie nazw czynności związanych z czasem wolnym,
- utrwalenie konstrukcji gramatycznych: I like, I don't like, Do you like, Let's play.

Cele w języku ucznia:

- potrafię wymienić nazwy czynności, które mogę robić w czasie wolnym,
- potrafię powiedzieć co lubię, a czego nie lubię robić w czasie wolnym,
- potrafię zorganizować zabawę i umówić się z kolegami/koleżankami.

UWAGA: lekcja powinna być zrealizowana częściowo w pracowni komputerowej wyposażonej w słuchawki dla każdego ucznia.

Elementy obudowy dydaktycznej programu do wykorzystania podczas zajęć:

- karta pracy nr: KP/3/JA/1/1-22 (różne formy ćwiczeń: krzyżówki, domino, węże słowne i inne).
- quizy interaktywne: Q/3/JA/1/27-30 (wykreślanie/krzyżówki), Q/3/JA/39-44 (quiz/zabawa - złap wyraz), Q/3/JA/1/50-53 (dialogi i dryle).

Przebieg zajęć:

1.

Zajęcia mają charakter powtórzeniowy. Dzieci doskonałą znajomość słownictwa i struktur z zakresu: Czas wolny. Na rozgrzewkę - zabawa "wyścig do tablicy".
Cel: wypisanie jak największej nazw związanych z czasem wolnym. **Uwaga:** uczniowie wykonują zadanie w zupełnej ciszy, nie mogą się komunikować - grozi to dyskwalifikacją drużyny. w tle warto puścić jakąś energiczna piosenkę, która jednocześnie może wyznaczać limit czasu Uczniowie stoją w 2 rzędach przed tablicą i pojedynczo podbiegają do tablicy. Uczeń może napisać tylko jedna literę, kolejny uczeń dopisuje kolejną, tak aby powstał wyraz związany z czasem wolnym.

2.

Po zakończonej zabawie uczniowie wracają do stanowisk komputerowych i indywidualnie wykonują 4-5 quizów powtórkowych: krzyżówki, wykreślanie, gry: złap wyraz.

3.

Następnie rudka wokół klasy:

- **Runda 1:** uczeń 1 mówi: *I like basketball*, 2 uczeń powtarza i dodaje swoje słowo itd.

- **Runda 2:** uczeń 1 mówi: *I don't like boardgames*, 2 uczeń powtarza i dodaje swoje słowo itd.
- **Runda 3:** uczeń 1 zadaje pytanie: *Do you like basketball?*, kolejny uczeń odpowiada i następnie zadaje pytanie następnej osobie. Ta rundę nauczyciel może podsumować i sprawdzić uważność uczniów. Nauczyciel powinien również pamiętać pytania i odpowiedzi lub w trakcie tej rundy robić notatki. Następnie pyta: *Who likes basketball?* Uczniowie podają/krzyczą imiona osób, które odpowiedziały twierdząco.

4. Uczniowie wracają do komputerów i wykonują quizy (Q/3/JA/1/50-53) oparte na dialogach i drylach. Są to ćwiczenia o podwyższonym poziomie trudności i ważne, aby nauczyciel zachęcił uczniów do rzetelnej pracy i wspierał ich w trakcie wykonywania zadań. Zadaniem uczniów będzie wysłuchanie dialogów i powtarzanie ról - uczniowie powinni mówić półgłosem. Jeśli każdy będzie miał własne słuchawki, nie powinni zakłócać sobie pracy. Nauczyciel cały czas monitoruje pracę i pomaga poprawnie wykonać zadanie, podchodząc do uczniów indywidualnie, dba również o to, aby uczniowie naprawdę powtarzali struktury i wykonywali quizy zgodnie z założoną instrukcją.

5. W ramach powtórzenia chętni uczniowie mogą wykonać quizy przy stanowisku nauczyciela z głośnikami.

6. Następnie nauczyciel każe uczniom wstać i szybko dobrać się w grupy 3-4 osobowe. Zadaniem uczniów jest zorganizowanie sobie zabawy w czasie wolnym w języku angielsku na wzór dialogów, które słyszeli. Cel: uczniowie nie mogą mówić po polsku, ale mogą dogadać się „jako tako” - nawet z wykorzystaniem gestów, ważne aby próbowali powiedzieć jak najwięcej po angielsku i rzeczywiście na coś się umówili. Na zakończenie zabawy grupy mówią, co udało im się ustalić.

7. Zadanie domowe: nauczyć rodziców 4 nowych słówek po angielsku, albo zrobić challenge : kto zna więcej słówek z kategorii „czas wolny/hobby”.

Scenariusz jednodniowego projektu edukacyjnego - Recykling kulinarny

- co to takiego?

Nacobezu:

- wymienienie 5 produktów żywnościowych, które najczęściej wyrzucamy,
- podanie 3 powody marnowania żywności,
- ułożenie z rozsypanych literek nazwy zdrowych produktów w wyznaczonym czasie,
- ułożenie przepisu kulinarny, w którym wykorzystacie produkty, które kupiliście za dużo lub które zostały z poprzedniego dnia,
- ułożenie rymowankę lub hasło reklamowe, w których zachęcicie waszych kolegów do oszczędzania żywności lub do przemyślanych zakupów.

Cele:

- budowanie świadomości konsumenckiej,
- uwrażliwienie na problem marnowania żywności.

Działania:

- wprowadzenie uczniów do tematyki projektu, wspólne obejrzenie filmów i ich omówienie: https://www.youtube.com/watch?v=MUYs_n40QCE
<https://www.youtube.com/watch?v=OANXlpycLRE>
- uczniowie zostają podzieleni na 4-5 osobowe zespoły,
- każdy zespół wykonuje kolejne zadania w stacjach zadaniowych:

Stacja 1- Running dictation

Uczniowie wybierają spośród siebie pisarza, który będzie pisał dyktando. Kolejne osoby z zespołu muszą wybiec z sali i odczytać przygotowany tekst, następnie wrócić do klasy i podyktować go pisarzowi. Po zapisaniu następuje wspólne sprawdzenie poprawności zapisu. Przykładowe zdania do zapisu: „Jedz sałatki, będziesz piękny i gładki. Jeśli nie chcesz mojej zguby, coś zdrowego daj mi luby. Pij mleko, będziesz zdrowy i silny. Zamiast czekoladki spróbuj sałatki.”

Stacja 2- Co najczęściej marnujemy?

Uczniowie muszą ułożyć listę 10 produktów, które najczęściej marnujemy:

● pieczywo (62%)	● jogurty (24%)
● owoce (47%)	● sery (16%)
● wędliny (46%)	● mięso (10%)
● warzywa (35%)	● mleko (9%)
● ziemniaki (21%)	● dania gotowe (6%)

Stacja 3 - Zdrowe

Uczniowie muszą w wyznaczonym czasie ułożyć maksymalnie dużo nazw zdrowych produktów z literek alfabetu. Do tego zadania należy przygotować około trzech kompletów alfabetu ze zwiększoną liczbą samogłosek.

Stacja 4 - Rymowanki, wyliczanki

Uczniowie muszą w wyznaczonym czasie ułożyć hasło reklamujące ideę przemysłanych zakupów lub recyklingu kulinarnego.

- Dzieci siadają w kręgu na dywanie i na zasadzie burzy mózgów podają przyczyny marnowania żywności, np. źle zaplanowane zakupy, małe ceny żywności, złe przechowywanie w lodowce, nie wiemy, co gdzie powinno stać itp., a następnie podają pomysły rozwiązania problemu wyrzucania jedzenia.
- W tych samych lub innych (w zależności od potrzeb i uznania nauczyciela) grupach uczniowie dostają karteczki z poleceniem, które mają wykonać.

Przykładowe polecenia dla grupy:

1

Dziś podczas obiadu mojej mamie zostało zbyt dużo ziemniaków. Ułożę przepis kulinarny na prostą potrawę, w którym wykorzystam ziemniaki.

2

Dziś moja babcia ugotowała za dużo makaronu do zupy. Ułożę przepis kulinarny na prostą potrawę, w którym wykorzystam makaron.

3

Dziś moja mama i mój tata kupili po jednym dużym chlebie. Niestety, wszyscy razem zjedliśmy tylko jeden. Został nam jeden duży bochenek chleba. Ułożę przepis, w którym wykorzystam chleb, który nam pozostał.

W wyznaczonym czasie uczniowie układają przepisy kulinarne, które następnie są prezentowane na forum klasy. Można wybrać najciekawszy w drodze głosowania wszystkich uczniów.

Wspólne wykonanie pracy plastycznej na tekturze budowlanej pod tytułem: NIE WYRZUCAMY JEDZENIA. Wszystkie dzieci malują jednocześnie wspólną pracę na tekturze wykorzystując dowolne materiały i techniki plastyczne, Można tu wykorzystać resztki niewykorzystanych papierów kolorowych, gazet, ścinki materiałów i wszystko, czego szkoda wyrzucić, a co dzieci będą chciały wykorzystać.

Podsumowanie projektu w postaci rundki bez przymusu- kończenie zdania: Na dzisiejszych zajęciach zrozumiałam/em, że...

Scenariusz jednodniowego projektu edukacyjnego - W podróży do Londynu

Nacobezu:

- obejrzę przynajmniej 5 filmików o atrakcjach turystycznych Londynu,
- przygotuję plakat w formacie A3 o swoim ulubionym miejscu dowolną formą: kredki, farby, wydzieranka,
- zaprezentuję swój plakat w języku polskim lub angielskim,
- prezentując plakat będę mówił głośno i wyraźnie,
- w czasie prezentacji mój plakat umieszczę na tablicy i mówiąc postaram się wskazywać na różne elementy, ale również utrzymać kontakt wzrokowy z kolegami i koleżankami w klasie.

Cele:

- budowanie świadomości wielokulturowej,
- zachęcenie do poznania głównych zabytków Londynu,
- ćwiczenie umiejętności autoprezentacji.

Działania:

1. Na dwa tygodnie przed zaplanowaną lekcją udostępnienie dzieciom filmów o atrakcjach turystycznych Londynu (ponad 70 filmów dostępnych w ramach obudowy dydaktycznej) na platformie moodle lub w inny sposób: płyta, folder na komputerach w bibliotece lub centrum komputerowym.
2. Przygotowanie kart oceny prezentacji (ocena koleżeńska) i podanie kryteriów oceny uczniom.
3. Przygotowanie plakatów jako zadanie domowe, ewentualnie w ramach edukacji plastycznej.
4. Zaprezentowanie plakatów i wystawa prac.

Rozdział V

Komentarz metodyczny do testów

Sposobem monitorowania poziomu osiągnięcia założonych celów szczegółowych, jak również przyjętych metod pracy są podobnie jak w dwóch poprzednich latach zestawy narzędzi testujących. Przypomnijmy w klasach 1-3 nauczyciele mają do dyspozycji następujące ilości gotowych narzędzi testujących (testy/quizy/zabawy):

EDUKACJA	OGÓŁEM	KLASA 3
polonistyczna	60	20
matematyczna	84	28
język angielski	45	15
przyrodnicza	30	10
społeczna	30	10
plastyczna	9	3
muzyczna	9	3
komputerowa	15	5
techniczna	9	3
w-f	9	3

Narzędzia przygotowane zostały w sposób przyjazny uczniom, atrakcyjny graficznie oraz zróżnicowany pod względem formy zadań. Zachęcamy do stosowania zasad oceniania kształtującego, dlatego wzorem lat ubiegłych nie określono punktacji za poszczególne zadania. Przy ocenie testów można wykorzystać wzory i formaty z dostępnych szablonów ocen kształtujących – przygotować własne nacobezu i powiązana z nim informację zwrotną. Zapis dokumentów w formacie Word oraz JPG pozwala nauczycielom na elastyczne posługiwanie się zadaniami testowymi i kompilowanie własnych testów. Przedstawiane zestawy są jedynie propozycją autorów i mogą być przez nauczycieli dostosowane do potrzeb danej grupy, indywidualnych uczniów lub zasobów czasowych. Warto dokonać

wyboru poszczególnych zestawów / zadań już na początku roku szkolnego. Pozwoli to nauczycielowi na jasne określenie „dokąd zmierzamy”, zaplanowanie pracy oraz określenie kryteriów sukcesu czyli nacobezu.

Poniżej przedstawiamy przykładowe zadania uwzględnione w narzędziach testujących w edukacji matematycznej.

1

Napisz nazwę dnia tygodnia przy każdej dacie, korzystając z wyrwanych kartek z kalendarza.

17 grudnia 2014 -

2 sierpnia 2014 -

28 lutego 2014 -

6 kwietnia 2014 -

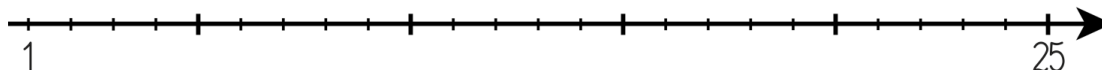
testy
z edukacji
matematycznej
klasa III

2

Uzupełnij zdania i zaznacz odpowiednią liczbę dni na osiach.

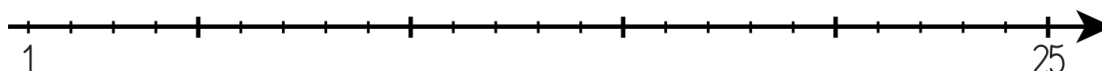
Harczerze na obozie przebywali 23 dni.

Obóz ten trwał zatem pełnych tygodni i dni.

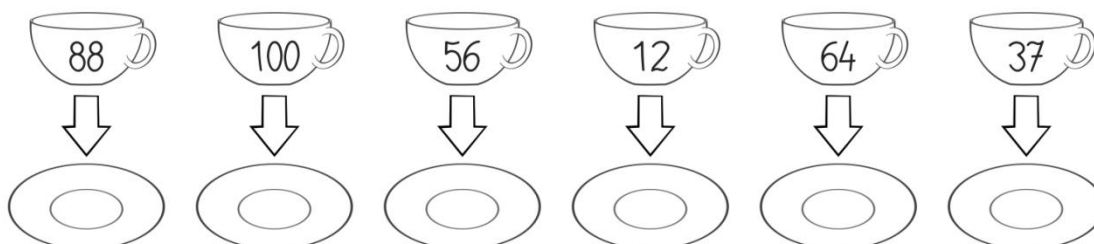
Wyjazd wakacyjny Janka rozpoczyna się 17 lipca i potrwa do 6 sierpnia.

Wyjazd ten potrwa zatem pełnych tygodni i dni.

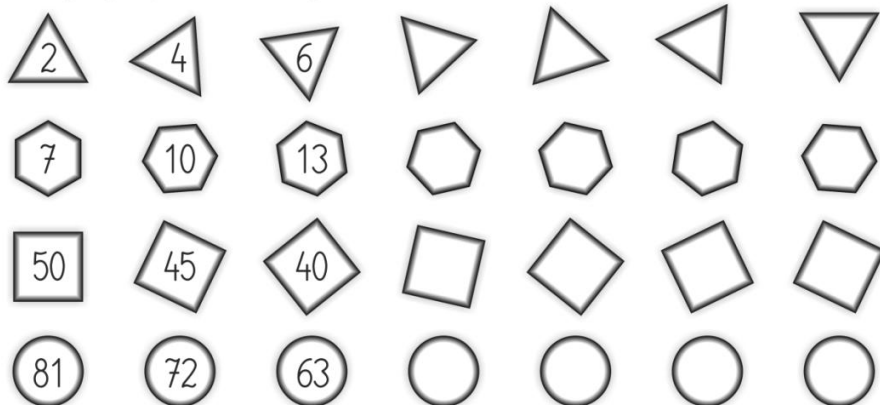
3

W każdy talerzyk wpisz liczbę o 10 mniejszą od liczby z filiżanki. Kompletu pokoloruj na ten sam kolor.

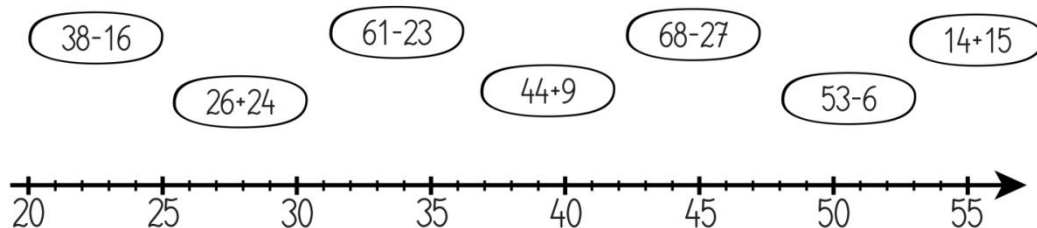
4

- Znajdź zasadę i wpisz pozostałe liczby.

5

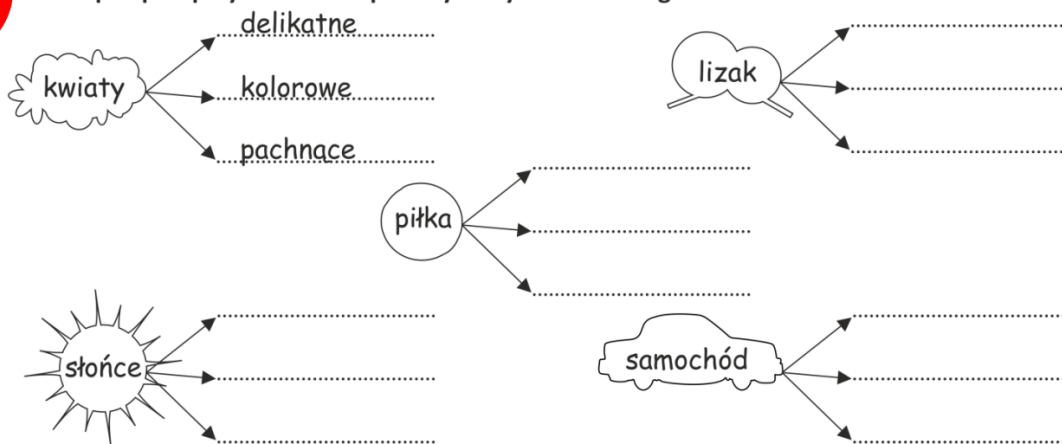
- Wykonaj obliczenia i połącz wyniki z odpowiednimi miejscami na osi liczbowej.

Poniżej przedstawiamy przykładowe zadania uwzględnione w narzędziach testujących w edukacji polonistycznej.

1

- Dopisz po 3 przymiotniki do podanych wyrazów według wzoru.

2

- Ułóż zdania o swoim piórniku i zapisz je według punktów.

1. Kształt.

2. Wielkość.

3. Materiał i kolor.

4. Zamknięcie.

5. Przeznaczenie.

.....

.....

.....

Poniżej przedstawiamy pełny test z edukacji matematycznej w wersji zaproponowanej przez autorów.

testy

z edukacji matematycznej

klasa III

T/3/MAT/23

Klasa 3 - EDUKACJA MATEMATYCZNA

Wstaw znak: +, - lub : tak, aby równości były prawdziwe.

6 4 = 24

5 5 = 25

12 18 = 30

4 7 = 28

37 23 = 14

3 4 = 12

7 25 = 32

35 17 = 18

2 11 = 22

Oblicz według wzoru.

$4 \cdot 16 = 4 \cdot (10 + 6) = 4 \cdot 10 + 4 \cdot 6 = 40 + 24 = 64$

3 · 18 =

7 · 12 =

3 · 24 =

5 · 17 =

9 · 11 =

4 · 23 =

T/3/MAT/23

Klasa 3 - EDUKACJA MATEMATYCZNA

Wstaw znak: +, - lub : tak, aby równości były prawdziwe.

6 4 = 24

5 5 = 25

12 18 = 30

4 7 = 28

37 23 = 14

3 4 = 12

7 25 = 32

35 17 = 18

2 11 = 22

Oblicz według wzoru.

$4 \cdot 16 = 4 \cdot (10 + 6) = 4 \cdot 10 + 4 \cdot 6 = 40 + 24 = 64$

3 · 18 =

7 · 12 =

3 · 24 =

5 · 17 =

T/3/MAT/23

Klasa 3 - EDUKACJA MATEMATYCZNA

Rozwiąż zadanie. Skorzystaj z poznanych własności.

W trzypiętrowym budynku jest po 5 mieszkań na każdym piętrze i sklepy na parterze. Ile mieszkań jest w trzech takich budynkach?

Odpowiedź:

Rozwiąż zadanie. Skorzystaj z poznanych własności.

W tabliczce czekolady są trzy rzędy po 6 kostek w każdym. Ile kostek jest w dwóch takich tabliczkach?

Odpowiedź:

Rozwiąż zadanie. Skorzystaj z poznanych własności.

Wtorek

Ratusz Miejski w Zamościu

z odwiedziły 3 grupy turystów, po 16 osób w każdej, a w środę 4 grupy po 12 osób. Oblicz, w którym dniu ratusz odwiedziło więcej osób.

Odpowiedź:

KAPITAŁ LUDZKI

NARODOWA STRATEGIA ROZWOJU

EuroForum

ORE

Ośrodek Rozwoju Edukacji

UNIA EUROPEJSKA

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ORE

Ośrodek Rozwoju Edukacji

UNIA EUROPEJSKA

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PRZEWODNIK METODYCZNY do klasy 3 str. 67

Na uwagę zasługują testy koleżeńskie oraz grupowe zaproponowane w ramach edukacji język angielski. Przeprowadzane są one według następującej instrukcji:

a) testy koleżeńskie:

- Każdy test koleżeński składa się z 5 zadań.
- Część 1A to część dla ucznia, który rozwiązuje zadanie. Część 1B to część dla ucznia, który sprawdza zadanie. Jest to klucz odpowiedzi. Znajdują się tam również informacje, jakie czynności ma wykonać uczeń, który sprawdza test.
- Testy koleżeńskie mają charakter interakcji. Często zadaniem ucznia sprawdzającego jest nie tylko samo sprawdzenie zadania, ale również wykonanie czynności, które mają umożliwić uczniowi „testowanemu” wykonanie zadania np. uczeń musi zakreślić nazwy jedzenia, które poda mu uczeń sprawdzający test. Uczeń sprawdzający jest więc stroną aktywną i również musi wykazać się znajomością testowanego tematu.
- Test może być przeprowadzany dla jednej osoby lub może nastąpić zamiana ról tj. osoba testowana staje się osobą sprawdzającą.
- Zadania sprawdzają różne sprawności i elementy języka. Można je więc stosować w zestawie lub pojedynczo.
- Po wykonaniu zadania, uczniowie wspólnie sprawdzają odpowiedzi z graficznym kluczem (część 1B) i je analizują. Ważne jest dokładne omówienie z uczniami co oznaczają poszczególne symbole np. część poprawnie =2/3 błędy w zadaniu, wszystko niepoprawnie – więcej niż 3 błędy w zadaniu. Następnie uczeń sprawdzający podaje koledze/koleżance symbol:

wymaga poprawy

część poprawnie

wszystko poprawnie

Nauczyciel może wtedy zastosować informację zwrotną dla poszczególnych uczniów. Przed wykonaniem testu koleżeńskiego, nauczyciel powinien przećwiczyć z uczniami

rozwiązywanie różnych typów zadań, tak by techniczny aspekt związany z rozwiązaniem zadania nie miał wpływu na powodzenie w jego rozwiązaniu.

b) testy grupowe:

- Każdy test grupowy to zestaw 5 zadań sprawdzających znajomość słownictwa, gramatyki i poszczególnych sprawności tj. test grupowy sprawdzający tylko słownictwo, tylko gramatykę itd.
- Zadania wykonuje grupa uczniów. Zadania mogą być wykonywane jako zestaw lub pojedynczo.
- Każde zadanie w testach sprawdzających słownictwo, gramatykę, czytanie i pisanie składa się z 2 części: ZADANIE i KLUCZ. Obie części należy skserować w odpowiedniej ilości i rozciąć. Część KLUCZ może być też wyświetlana na tablicy. Niektóre zadania wymagają wycięcia pewnych elementów przed zajęciami. Zadania w teście grupowych sprawdzającym słuchanie składa się z 3 części: ZADANIE, TEKST DLA NAUCZCYIELA DO PRZECZYTANIA NA GŁOS oraz KLUCZ. Nauczyciel odczytuje zapisany tekst. Tekst może być też nagrany i odtwarzany z komputera lub płyty w magnetofonie.

Zadania wykonywane pojedynczo.

Grupa otrzymuje część określoną „ZADANIE”. Nauczyciel może ustalić czas na wykonanie zadania. Po wykonaniu zadania, grupa otrzymuje część określoną jako „KLUCZ” i uczniowie porównują swoje odpowiedzi z odpowiedziami w kluczu. Odpowiedzi w kluczu mają formę graficzną, tak by ułatwić dzieciom sprawdzanie i wyeliminować ewentualne problemy z interpretacją poprawnych odpowiedzi.

Zadania wykonywane jako zestaw formie gry.

Nauczyciel może przeprowadzić test w sposób atrakcyjny dla dzieci organizując dla nich grę ze stanowiskami. Nauczyciel może przeprowadzić test grupowy sprawdzający np. tylko słownictwo, ale może też dowolnie łączyć zadania z różnych testów grupowych w zestawy. W ten sposób może tworzyć testy grupowe dopasowane do potrzeb określonej grupy. Jeśli nauczyciel wybierze ZADANIA sprawdzające sprawność SŁUCHANIA, będzie musiał obsługiwać jedno stanowisko. Jego zadaniem jest odczytywanie tekstów.

Poniżej przedstawiamy przykładowe testy:

testy
 z edukacji
 język angielski

T/3/JA/15 Klasa 3 – EDUKACJA JĘZYK ANGIELSKI: TESTY GRUPOWE

ZADANIE. Posłuchaj i połącz linią :)

1. play outside

2. play a boardgame

3. walk a dog

A. It's boring.

B. It's cool.

C. It's good fun.

ZADANIE. Ania opowiada o swoich wakacjach. Posłuchaj i zaznacz, gdzie jest Ania ✓

in the mountains

☐

at the seaside

☐

in the country

☐

KLUCZ do zadania - Jaś opowiada o swoim mieście. Posłuchaj i podkreśl 4 błędy.

Hi! I live in Blackpool. It's a town in the mountains. There aren't a lot of parks here. My house is next to the police station. There is a swimming pool opposite my school. My town is great!

T/3/JA/15 Klasa 3 – EDUKACJA JĘZYK ANGIELSKI: TESTY GRUPOWE

ZADANIE. Julia opowiada o swoim tygodniu. Posłuchaj i wpisz czynności w odpowiednie zdanie.

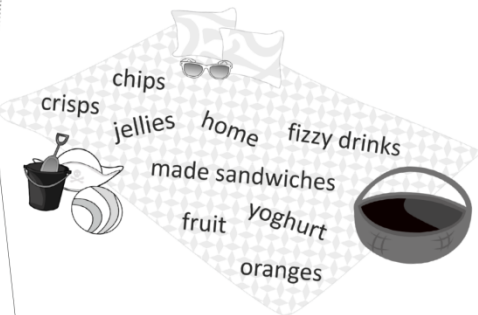
GET UP – HAVE LUNCH – GO TO BED

1. I at 10.30 on Saturdays.

2. I at 7.15 on schooldays.

3. I at 1 o'clock and go home on Friday.

KLUCZ do zadania - Elly, Tim and Sarah są na pikniku. Podkreśl jedzenie, które mają.

KLUCZ do zadania - Elly, Tim and Sarah są na pikniku. Podkreśl jedzenie, które mają.

T/3/JA/15 Klasa 3 – EDUKACJA JĘZYK ANGIELSKI: TESTY GRUPOWE

KLUCZ do zadania - posłuchaj i połącz linią :)

TEKST DLA NAUCZYCIELA DO PRZECZYTANIA NA GŁOS

A. Jim, let's play a boardgame?

B. No way! It's boring. Why don't we play outside?

A. OK, it's good fun. I like playing outside!

B. OK and let's walk my dog?

A. Sure, it's cool.

1. play outside

2. play a boardgame

3. walk a dog

A. It's boring.

B. It's cool.

C. It's good fun.

KLUCZ do zadania - Ania opowiada o swoich wakacjach. Posłuchaj i zaznacz, gdzie jest Ania ✓

TEKST DLA NAUCZYCIELA DO PRZECZYTANIA NA GŁOS

Hi! I'm on holiday with my family. My mum is snorkeling now and my dad and brother are playing in water. I'm sunbathing and writing this postcard.

in the mountains

☐

at the seaside

☒

in the country

☐

KLUCZ do zadania - Jaś opowiada o swoim mieście. Posłuchaj i podkreśl 4 błędy.

TEKST DLA NAUCZYCIELA DO PRZECZYTANIA NA GŁOS

Hi! I live in Blackpool. It's a town at the sea. There are a lot of parks here. My school is next to the police station. There is a swimming pool behind my school. My town is great!

T/3/JA/15 Klasa 3 – EDUKACJA JĘZYK ANGIELSKI: TESTY GRUPOWE

KLUCZ do zadania - Julia opowiada o swoim tygodniu. Posłuchaj i wpisz czynności w odpowiednie zdanie.

GET UP – HAVE LUNCH – GO TO BED

TEKST DLA NAUCZYCIELA DO PRZECZYTANIA NA GŁOS

Hi, I'm Julia. My weekend is crazy. I get up at 7.15 on schooldays. I have a shower. Next, I have cereal for breakfast and go to school. My favourite days are Fridays and Saturdays. On Fridays I have lunch at 1 o'clock and go home. I like Saturdays because I go to bed at 10.30!

1. I GO TO BED at 10.30 on Saturdays.

2. I GET UP at 7.15 on schooldays.

3. I HAVE LUNCH at 1 o'clock and go Home on Friday.

KLUCZ do zadania - Elly, Tim and Sarah są na pikniku. Podkreśl jedzenie, które mają.

TEKST DLA NAUCZYCIELA DO PRZECZYTANIA NA GŁOS

A. This picnic is great! I love it!

B. Yeah! The food is yummy! Can you pass me the crisps, please?

A. Here you are. Have some jellies too!

B. Thanks! I have some fruit. Would you like an orange?

A. Sure, thanks. I love oranges. And would you like some home-made sandwiches? Toast bread and cucumber.

B. No, thanks. I don't like cucumbers.

A. OK.

Testy czy zadania testowe dostępne w ramach innej edukacji prezentują różne formy ćwiczeń, często w formie zabawy, tak aby testowanie nie kojarzyło się dzieciom ze stresem. W zamierzeniu autorów testowanie ma być sposobem na uzyskiwanie regularnej informacji zwrotnej na temat poziomu osiągnięcia założonych celów edukacyjnych i wychowawczych.

Przykładowe formy ćwiczeń to:

- odczytywanie ukrytych wyrazów w wykreślankach lub szyfrach, samodzielne szyfrowanie wyrazów,
- wypisz w kolejności,
- uzupełnij zdania,
- rozwiąż rebusy, krzyżówki,
- przestaw litery,
- układanie zdań z rozsypanek wyrazowych,
- dorysuj elementy,
- otocz pętlą,
- wpisz TAK lub NIE,
- test połączony z wyszukiwaniem informacji w Internecie.

Autorzy mają nadzieję, że tak bogate narzędzia testujące pomogą nauczycielom w jeszcze lepszym planowaniu swojej pracy. Łatwiej jest prowadzić zajęcia, czy omawiać dany obszar, wiedząc co jest na końcu drogi i jak chcemy sprawdzić czy założone cele zostały osiągnięte. Mając gotowy system testujący już na początku roku możemy systematycznie monitorować na jakim etapie drogi jesteśmy.

Rozdział VI

Ewaluacja programu Zaczarowany Ołówek

Ewaluacji pracy nauczyciela poświęcony był jeden z rozdziałów poradnika do klasy drugiej. W tej publikacji autorzy chcą się skupić na ewaluacji całego programu po to, aby zebrać możliwie bogaty materiał, dzięki któremu można będzie odpowiedzieć sobie na pytania, czy oczekiwania wobec programu nauczania zostały spełnione, czy planowane i osiągnięte rezultaty są takie same, czy trud włożony w realizację programu przełożył się na sukcesy edukacyjne dzieci.

Ewaluacja to:

- Proces zbierania istotnych informacji.
- Ocena zebranych informacji w oparciu o przyjęte kryteria.
- Refleksja nad jakością prowadzonych działań.
- Poszukiwanie przyczyn sukcesów i porażek.
- Poszukiwanie sposobów doskonalenia prowadzonych działań

Autorzy zachęcają do dokonania zarówno formatywnej, jak i sumatywnej ewaluacji programu Zaczarowany Ołówek. W przypadku ewaluacji sumatywnej chodzi o jednoznaczną i całościową ocenę, która ma doprowadzić do podjęcia decyzji o kontynuowaniu programu lub rezygnacji z jego realizacji. Natomiast ewaluacja formatywna pozwala na dokonywanie zmian w trakcie realizacji programu¹.

Ewaluacja w trakcie realizacji programu pozwoli na dokonanie niezbędnych modyfikacji lub dostosowania elementów programu do potrzeb danego zespołu klasowego. Celem ewaluacji jest określenie zmian w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw oraz stopnia realizacji założonych celów ogólnych i szczegółowych.

¹ „Programy nauczania w rzeczywistości szkolnej. Tworzenie – wybór – ewaluacja”, (2012), Warszawa: ORE, s. 84–91.

Autorzy programu zachęcają do korzystania z różnorodnych narzędzi ewaluacyjnych: regularnego wypełniania ankiet, wywiadów, obserwacji (np. poprzez Kartę Rozwoju Ucznia), analizy wytworów uczniów, np. prac klasowych, testów, prac plastycznych, projektów, analizy wyników testów (narzędzia testujące), egzaminów zewnętrznych i wewnętrznych.

Jednym z modeli, który możemy zastosować do całościowej ewaluacji programu jest **Model SWOT**. To technika analityczna polegająca na podzieleniu zebranych danych na cztery grupy (tzw. cztery kategorie czynników strategicznych):

S (Strengths) – mocne strony: uwzględnienie tych elementów, które w opisie uznano za zalety.

W (Weaknesses) – słabe strony: uwzględnienie tych elementów, które w opisie uznano za wady.

O (Opportunities) – szanse: uwzględnienie tych elementów, które w opisie uznano za szanse umożliwiające pojawienie się w przyszłości korzystnych zmian.

T (Threats) – zagrożenia: uwzględnienie tych elementów, które w opisie uznano za zagrożenia stanowiące możliwość pojawienia się w przyszłości niekorzystnych zmian.

POZYTYWNE	NEGATYWNE
<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korzyści z wdrożenia programu? • Możliwości? • Przewaga nad innymi programami? • Unikalne cechy, których nie mają inne programy? • Zasoby, aktywa, ludzie? • Doświadczenie, wiedza, dane? • Marketing – dostępność, dystrybucja, świadomość nauczycieli? • Cena, wartość, jakość? • 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wady przedsięwzięcia? • Słaba promocja? • Aspekty finansowe? • Własne, znane wrażliwe punkty? • Brak środków finansowych na kontynuację działań? • Nietrwałość? • Aspekty etyczne, brak zaangażowania, słabe przywództwo?
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słabe strony innych programów? • Tendencje w edukacji? • Rozwój i nowe technologie? • Nowe unikalne cechy? • Rozwój przedsiębiorstwa i produktu? • Renoma programu, pozytywne informacje 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiany w prawie? • Rosnące wymagania nauczycieli? • Czynniki hamujące rozwój? • Inne bariery (np. dostęp do tablic multimedialnych, pracowni komputerowej, tabletów)? • Brak stałego wsparcia finansowego? • Stan gospodarki

Kolejną metodą szczególnie przydatną podczas wdrażania innowacyjnych metod dotyczących np. oceniania- ocenianie kształtujące , zastosowanie nacobezu, informacji zwrotnej, oceny koleżeńskiej oraz efektywność procesu komunikacji rodziców z nauczycielami, którą polecamy, jest **badanie w działaniu**.

Cały proces badawczy rozpoczyna się od identyfikacji problemu. Nauczyciel odpowiada na pytanie: jak obecnie wygląda sytuacja, co chcę zmienić?”. Następnie należy określić cel i rezultaty, jakich oczekujemy. Kolejnym etapem jest sformułowanie pytań kluczowych/ badawczych oraz określenie źródeł informacji oraz metod badawczych.

Trzeci ze sposobów to model triangulacyjny: cechą charakterystyczną tego modelu jest fakt, iż ocenia się program z punktu widzenia kilku grup, np. z perspektywy ucznia, rodzica i nauczyciela. Główne działania ewaluatora to obserwacja, wykorzystanie wywiadu, ankiety, kwestionariusza. Pozyskanie danych od różnych osób i z różnych perspektyw na temat jednego elementu pozwala na uzyskanie wielowymiarowego i obiektywnego opisu zjawiska. (ankieta ewaluacyjna dla uczniów, ankieta ewaluacyjna dla rodziców, ankieta ewaluacyjna dla nauczycieli)

Autorom programu Zaczarowany Ołówek bardzo zależy na tym, aby nauczyciele wdrażający program kierowali się refleksyjnym podejściem. Refleksyjny nauczyciel sam decyduje, które elementy programu, obudowy dydaktycznej, narzędzi wybiera. Takim nauczycielom proponujemy zaczerpniętą z coachingu Metodę 5 Q.

Jak skutecznie monitorować realizację podstawy programowej w przedszkolu i szkole?

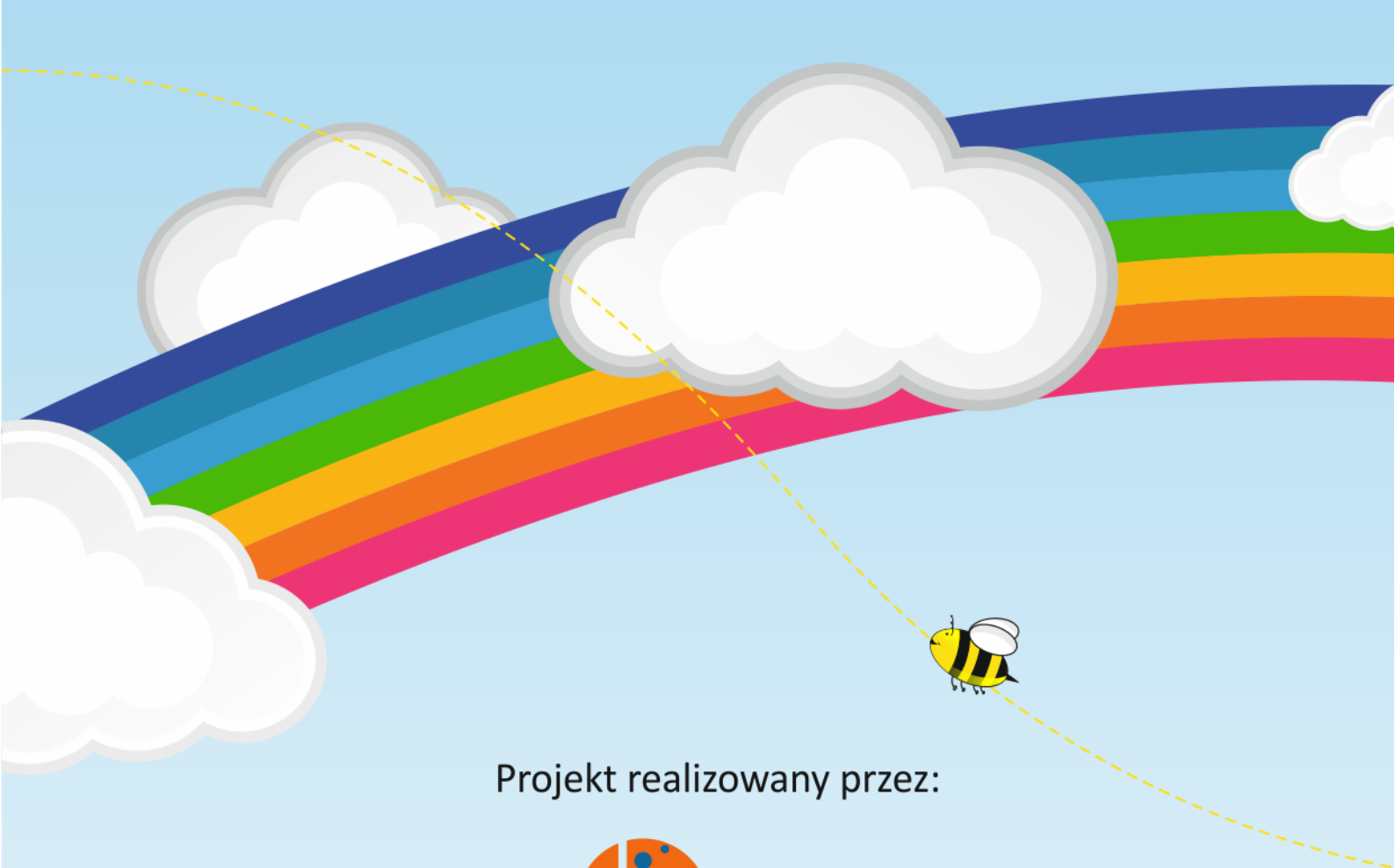
1. Czego możemy zrobić **WIĘCEJ** aby osiągnąć cel?
2. Czego możemy robić **MNIEJ** aby osiągnąć cel?
3. Co możemy robić **INACZEJ** aby osiągnąć cel?
4. Co możemy **PRZESTAĆ** robić aby osiągnąć cel?
5. Co możemy **ZACZAĆ** robić aby osiągnąć cel?

Ewaluacja programu powinna przebiegać systematycznie i nie można jej odkładać na koniec etapu edukacji wczesnoszkolnej. Warto poprzez ankiety i wywiady włączyć w ten proces rodziców.

Zakończenie

Poradnik ten jest ostatnim z serii metodycznych przewodników do programu **Zaczarowany Ołówek**. Autorzy mają nadzieję, że przyczyni się do do lepszego zrozumienia idei programu oraz poruszania się po tak bogatych zasobach obudowy dydaktycznej. W swoim założeniu zarówno program jak i przewodniki miały zachęcić nauczycieli do wdrażania elementów oceniania kształtującego i budowania interakcji w klasie w oparciu o założenia piramidy efektywności Edgara Dale’a. Przygotowanie tak wielu ćwiczeń multimedialnych, prezentacji, animacji to również pomysł na wykorzystanie tablic multimedialnych, tabletów czy pracowni komputerowych, które nie zawsze wykorzystywane są w szkołach w sposób optymalny. Życzymy wszystkim ciekawej przygody z Zaczarowanym Ołówkiem.

Projekt realizowany przez:

EURO-FORUM

20-010 Lublin
ul. Graniczna 4/7,8
tel./fax: 81 534 95 72
www.euro-forum.lublin.pl

Program i materiały edukacyjne w czasie trwania projektu dostępne są na stronie www.zo.quizforum.pl, po zakończeniu projektu na portalu dla nauczycieli Scholaris.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego